

Lund 73:1

RAÄ Lund 73:1/L1988:5459
Lunds stad och kommun, Skåne län
VA i Lunds innerstad
Arkeologiska schaktningsövervakningar 2016–2017
Linnea Lidh

Titel: Lund 73:1
Författare: Linnea Lidh
Kulturmiljörapport: 2020:32

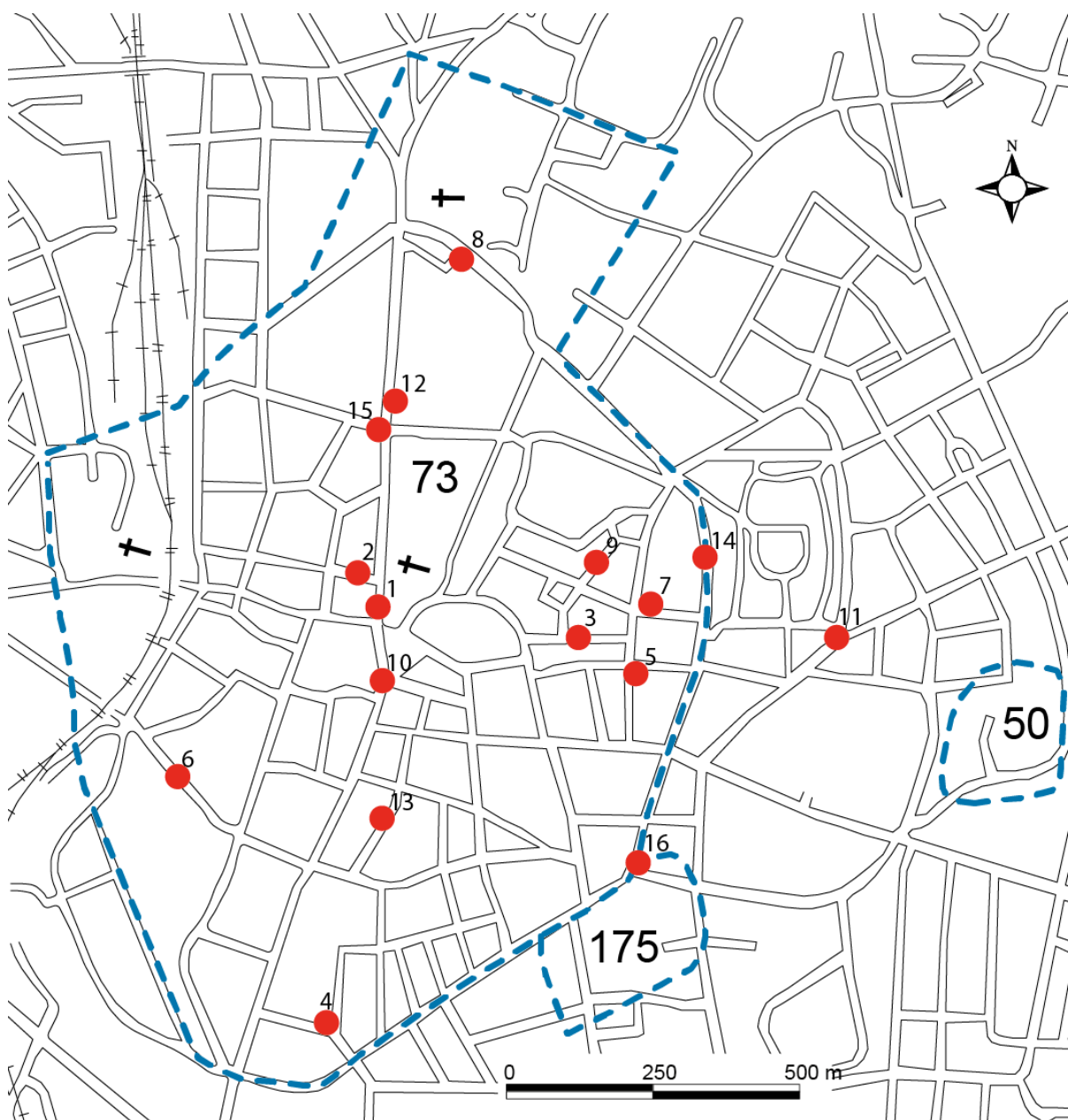
Omslagsbild: Bild från schaktningsövervakningen på Svanegatan 2017, sett åt nordväst.
Upphovsrätt: Där inget annat är angivet, enligt Creative Commons licens CC BY

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	3
Kyrkogatan (61000-451)	4
Klostergatan (61000-460)	5
Magle Stora Kyrkogata (61000-501)	8
Tullgatan (61000-507)	9
Magle Lilla Kyrkogata (61000-513)	11
Svanegatan (61000-523)	12
Agardhsgatan (61000-528)	14
Norra Vallgatan (61000-529)	15
Hjortgatan m fl (61000-530)	17
Stora Södergatan (61000-535)	19
Östervångsvägen (61000-585)	20
Bredgatan (61000-589)	21
Lilla Södergatan (61000-593)	23
Östra Vallgatan (61000-608)	24
Sankt Petri Kyrkogata-Bredgatan (61000-616)	26
Östra Vallgatan (61000-617)	27
Slutsatser	30
Administrativa och tekniska uppgifter	31
Referenser	32
Bilagor	33

Sammanfattning

- VA SYD har hos Länsstyrelsen haft ett löpande tillstånd att utföra markingrepp för underhåll och förnyelse av VA-ledningar inom fastigheten Innerstaden 2:1 m fl, fornlämningen Lund 73:1 i Lunds kommun (Lst.dnr. 431-6105-2016, Kulturen proj. nr. 61000-448).
- Under perioden 2016-03-08–2017-12-31 genomfördes totalt 16 schaktningar enligt Länsstyrelsens beslut. Följande ärende behandlas här: Kyrkogatan (61000-451), Klostergatan (61000-560), Magle Stora Kyrkogata (61000-501), Tullgatan (61000-507), Magle Lilla Kyrkogata (61000-513), Svanegatan (61000-523), Agardhsgatan (61000-528), Norra Vallgatan (61000-529), Hjortgatan m fl (61000-530), Stora Södergatan (61000-535), Östervångsvägen (61000-585), Bredgatan (61000-589), Lilla Södergatan (61000-593), Östra Vallgatan (61000-608), Sankt Petri Kyrkogata (61000-616) och Östra Vallgatan (61000-617).
- I 11 av 16 undersökta schakt har intakta medeltida kulturlager påträffats: Kyrkogatan, Klostergatan, Magle Stora Kyrkogata, Tullgatan, Magle Lilla Kyrkogata, Svanegatan, Agardhsgatan, Norra Vallgatan, Hjortgatan m fl, Bredgatan och Östra Vallgatan.

Figur 1. Lunds medeltida stad, fornlämning 73:1, med platsen för undersökningarna i rött. 1) Kyrkogatan (61000-451), 2) Klostergatan (61000-560), 3) Magle Stora Kyrkogata (61000-501), 4) Tullgatan (61000-507), 5) Magle Lilla Kyrkogata (61000-513) 6) Svanegatan (61000-523), 7) Agardhsgatan (61000-528), 8) Norra Vallgatan (61000-529), 9) Hjortgatan m fl (61000-530), 10) Stora Södergatan (61000-535), 11) Östervångsvägen (61000-585), 12) Bredgatan (61000-589), 13) Lilla Södergatan (61000-593), 14) Östra Vallgatan (61000-608), 15) Sankt Petri Kyrkogata (61000-616) och 16) Östra Vallgatan (61000-617).

Inledning

VA SYD har hos Länsstyrelsen haft ett löpande tillstånd att utföra markingrepp för underhåll och förnyelse av VA-ledningar inom fastigheten Innerstaden 2:1 m fl, fornlämningen Lund 73:1 i Lunds kommun (Lst.dnr. 431-6105-2016, Kulturen proj. nr. 61000-448).

Villkoren för tillståndet var att VA SYD inför varje markarbete i god tid skulle samråda med Kulturen i Lund, som skulle beredas möjligheten att genomföra en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning. Tillståndet gällde enbart mindre schaktningsarbeten.

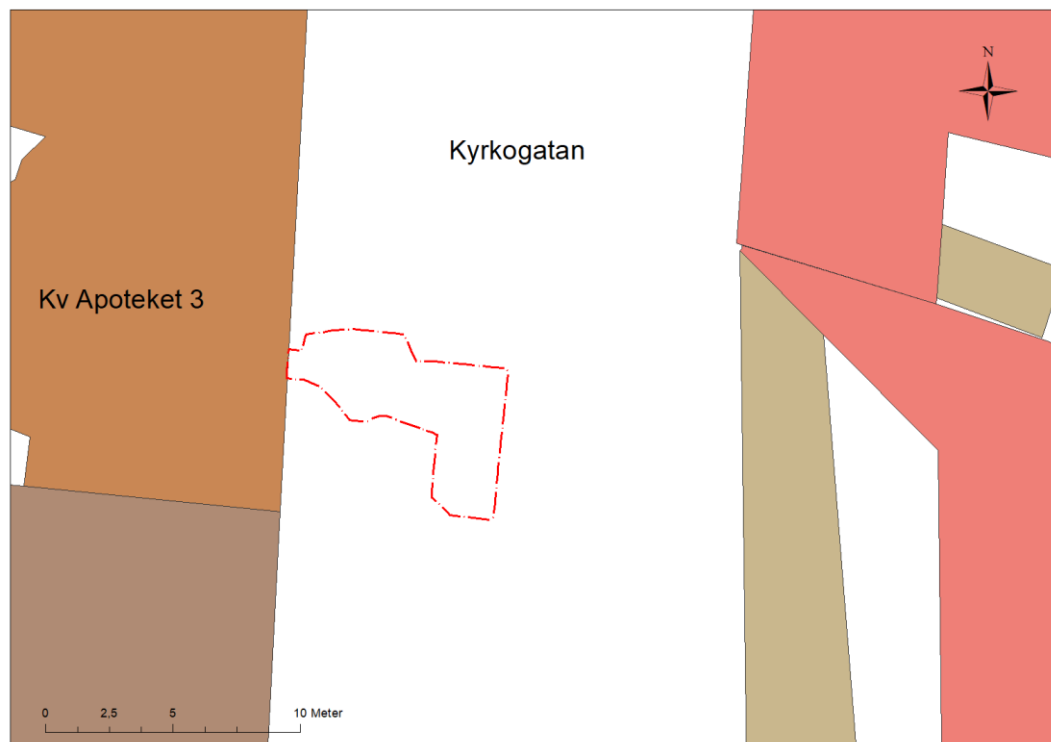
Under perioden 2016-03-08–2017-12-31 genomfördes totalt 16 schaktningar enligt Länsstyrelsens beslut, vilka redovisas här i rapporten. Följande ärende behandlas här i rapporten: Kyrkogatan (61000-451), Klostergatan (61000-560), Magle Stora Kyrkogata (61000-501), Tullgatan (61000-507), Magle Lilla Kyrkogata (61000-513), Svanegatan (61000-523), Agardhsgatan (61000-528), Norra Vallgatan (61000-529), Hjortgatan m fl (61000-530), Stora Södergatan (61000-535), Östervångsvägen (61000-585), Bredgatan (61000-589), Lilla Södergatan (61000-593), Östra Vallgatan (61000-608), Sankt Petri Kyrkogata (61000-616) och Östra Vallgatan (61000-617).

Kulturen har under år 2016 utfört fem undersökningar och år 2017 utfördes tio undersökningar på VA SYDs generella tillstånd. En undersökning skedde under år 2018 då ärendet inkommit redan i november år 2017 men blev uppskjutet till i januari året därpå, VA SYD hade då inte inkommit med en ny ansökan för generellt tillstånd 2018–2019.

I 11 av 16 undersökta schakt har intakta medeltida kulturlager påträffats: Kyrkogatan, Klostergatan, Magle Stora Kyrkogata, Tullgatan, Magle Lilla Kyrkogata, Svanegatan, Agardhsgatan, Norra Vallgatan, Hjortgatan m fl, Bredgatan och Östra Vallgatan. I de övriga schakten framkom omrörda kulturlager eller bärlager, men även dessa har varit viktiga i det antikvariska arbetet för att kartlägga fornlämningens bevarandegrad, grundtopografi och utschaktningsgrad. Den antikvariska närvaron har bidragit till att minska schaktens omfattning.

Nedan redovisas de iakttagelser och den dokumentation som gjort i anslutning till ovanämna ärenden.

Kyrkogatan (61000-451)

Figur 2. Plan över schaktet på Kyrkogatan, markerat med rött. För referens se figur 1, punkt 1. © Lantmäteriet

Fornlämningsmiljö

Kyrkogatan är belägen väster om domkyrkan och löper i nordsydlig riktning. I söder ansluter den till Stora Södergatan och i norr till Bredgatan. Det skånska kriget mellan åren 1675–1679 innebar stora påfrestningar och år 1678 stacks ett stort antal gårdar i Lund i brand, då såg man sin chans att förbättra kommunikationen i staden. År 1702 lades Kyrkogatan ut framför Domkyrkan (Wahlöö & Larsson 1996:5, 225). Ragnar Blomqvist har föreslagit att det funnits en äldre genomfartsled på samma sträcka som Kyrkogatan nu är belägen (Blomqvist 1951:38). Det går emellertid med säkerhet att säga att denna i sådana fall måste vara äldre än de lämningar som påträffats i gatans sträckning, bl a ett stenhus beläget väster om domkyrkan och S:t Nicolaus kyrka och kyrkogård.

Genomförande och resultat

I samband med VA-arbeten i anslutning till Kyrkogatan 5A utförde Kulturen i Lund en arkeologisk schaktningsövervakning (bilaga 1a–c). Schaktet grävdes från fastighetens fasad, över trottoaren och ut till stamledningen i Kyrkogatan. I området för schaktet fanns sedan tidigare ledningar för fjärrvärme, avlopp, vatten och elkablar. Intakta äldre kulturlager påträffades och dokumenterades i schaktets norra sida och mitt över schaktet mot öster.

Från omkring 1,30 meters djup påträffades äldre kulturlager, vilka dokumenterades ned till ett djup av 2,35 meter. På ett djup av 1,30 meter påträffades en stor sten som tolkades som en syllsten till en byggnad. Strax under denna sten på ett djup av mellan 1,50 till 1,80 meter påträffades två olika lager med lera, vilka tolkades som möjliga lergolv. På ett djup av 1,80 meter påträffades en delvis bevarad stolpe av trä. Dock ej så välbevarad att en dendroanalys bedömdes vara möjlig. De djupast liggande lagren bestod av mörkt grå finkornig och fuktig kulturjord med rester av träfibrer. Bevaringsgraden för organiskt material var relativt god på platsen för schaktet. Ingen nivå för moränen dokumenterades.

Tidsperiod: 2016-03-09–2016-03-16

Tidsåtgång: 12 h

Fältarbeolog: Mattias Karlsson och Johan Wallin

Yta: 12 m²

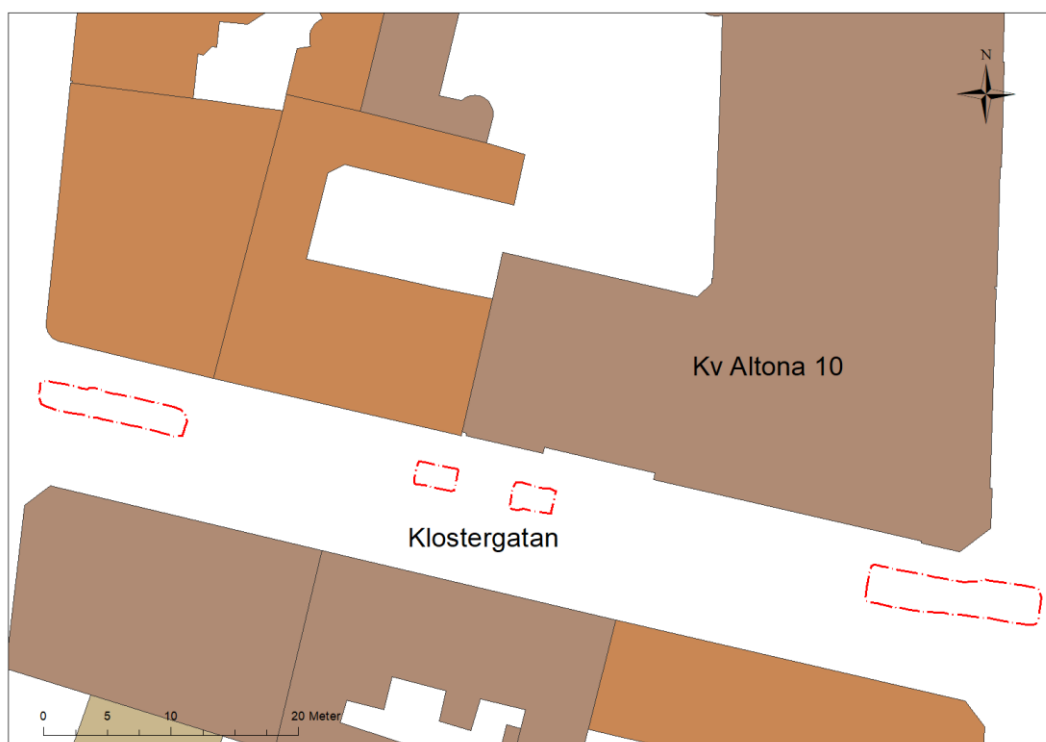
Volym: 36 m³

Ritningar: 4 A3-ark: 2 planritningar i skala 1:20 och 3 sektionsritningar i skala 1:20

Digitala fotografier: 6 stycken

Tillvaratagna fynd: -

Klostergatan (61000-460)

Figur 3. Plan över schakten på Klostergatan, markerade med rött. För referens se figur 1, punkt 2. © Lantmäteriet

Fornlämningsmiljö

Klostergatan har troligen ett medeltida ursprung, men tycks inte haft någon broläggning under denna tid. I sydöstra delen av kv Gråbröder, som ligger norr om Klostergatan, låg under medeltiden ett Gråbrödrakloster. Gatan var fram tills järnvägen kom till Lund år 1856 en obetydlig hantverkargata. Mellan åren 1875 och 1935 blev gatan ett livligt affärsstråk med byggnader med tre till fem våningsplan (Andrén 1980:51, Bevaringskommittén 1981:14, 92).

Genomförande och resultat

I samband med schaktning för nytt VA i Klostergatan genomfördes en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning (bilaga 2a–c). Fyra schakt öppnades upp längs med den norra trottoarkanten. Längst åt väster i höjd med Klostergatan 6 dokumenterades en grundmur. Öster om denna fanns ett kompakt kulturlager av lera som möjligen kan tolkas som ett golv i en byggnad. Även i den östra delen av Klostergatan dokumenterades en mur av Hardeberga sandsten samt packningslera kring muren, troligen en del av den gamla domskolan. Murarna och kulturlagren kring dessa kan troligen dateras till medeltid.

I det ostligaste schaktet, vid Klostergatans mynning, framkom även ett utjämningslager innehållande mycket oglaserat och fragmenterat kakel (bilaga 16). Materialet består av kakelavfall med en del fragmenterade bitar av dekorerade ramar, reliefbilder och friskakel. Förmodligen kommer kakelavfallet från en verkstad som legat i närheten. Klostergatan är belägen i Clemens rote i Lund vilket är den rote där det låg flest kända krukmakeriverkstäder mellan åren 1550–1910 (Wahlöö uå:14). De verkstäder som tillverkade kakel angränsande till undersökningsområdet låg i Kv Altona 7, kv Gråbröder 16 samt kv Apotekaren 11 (Blomqvist 1937:210).

Ett flertal kakelfragment tillhör samma bildkakel med ett allegoriskt motiv föreställande Justitia hållandes i en våg under en båge som bärs upp av pilastrar. Över bågen sitter så kallade rullverkskartuscher och framför den vänstra pilastern står en man som håller i en bok (figur 4). Detta motiv återfinns bland material som tidigare hittats i Lund, bland annat på Stortorget (figur 5).

Tidsperiod: 2016-04-19–2016-05-12

Tidsåtgång: 24 h

Fältarkeolog: Mattias Karlsson

Yta: 57 m²

Volym: 86,7 m³

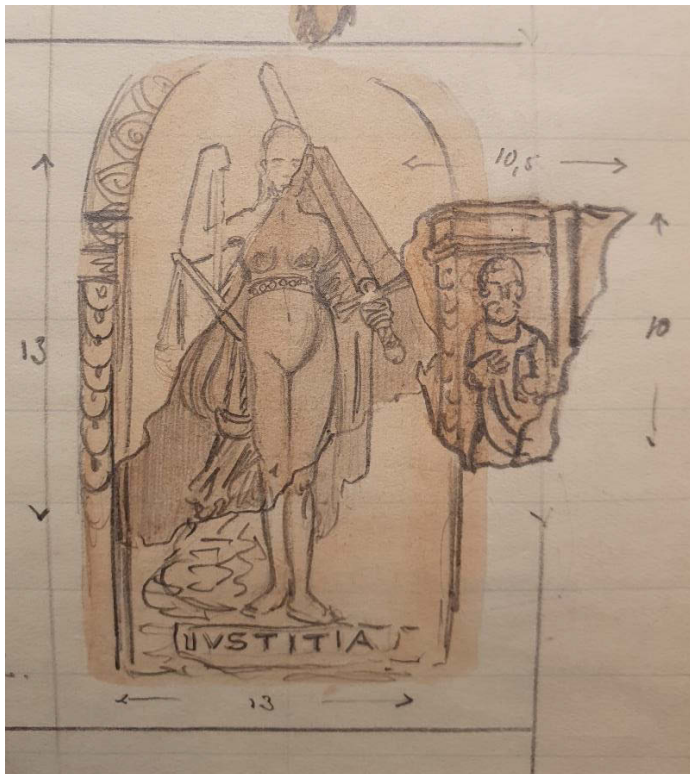
Ritningar: 9 A3-ark: 5 planritningar i skala 1:40 och 7 sektionsritningar i skala 1:20 och 1:40

Digitala fotografier: 36 stycken

Tillvaratagna fynd: KM 95401:1

Figur 4. Fragmenterat bildkachel från Kyrkogatan med Justitia.

Figur 5. Bild på kachel från Stortorget ur Olsson 1922:101.

Magle Stora Kyrkogata (61000-501)

Figur 6. Plan över schaktet på Magle Stora Kyrkogata, markerat med rött. För referens se figur 1, punkt 3. © Lantmäteriet

Fornlämningsmiljö

Magle Stora Kyrkogata är belägen i den östra delen av det medeltida stadsområdet. Vid östra delen av sin sträckning passerar gatan omedelbart norr om läget för den medeltida kyrkan S:t Maria Magle. Kyrkan omnämns första gången år 1222 och revs antagligen kort efter år 1580, men dess kyrkogård användes fram till och med år 1816. En mindre omfattande schaktdokumentation som utfördes i samband med en ledningsgrävning år 1971 tyder på att kyrkogården vid någon tidpunkt sträckt sig ut ca 3 m i nuvarande gatumark (Bevaringskommittén 1983: 94, Andrén 1984:76). Gatan kan följas bakåt genom kartmaterial till 1600-talet och har sannolikt ett medeltida ursprung. I västra delen av gatan har gatläggning från 1100–1300-talet påträffats (Andrén 1980:51).

Genomförande och resultat

Med anledning av ett misstänkt läckage i en vattenledning gjordes en akut schaktning i Magle Stora Kyrkogata, och i samband med grävarbetet genomfördes en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning (bilaga 3). Schaktet var cirka 27 m², med en bredd om cirka fyra meter och en längd om cirka sex meter, samt med ett mindre stick in till huset med adress Magle Stora Kyrkogata 8. På ett djup om cirka 0,50 meter påträffades ett intakt kulturlager tolkat som en äldre gångyta på vilken avsatts rivningsmaterial. Inget daterande fyndmaterial påträffades. Denna lilla klack representerade i

schaktet det enda obrutna sekvensen av kulturlager. En knapp meter under gångytan, på cirka 1,40 meters djup, framkom vad som tolkades som resterna av en ramkonstruktion i trä. Denna låg i en blågrå lera som skilde sig från den ovan bortschaktade leran. Leran överlagrade moränen och bestod av lerig sandig silt med inslag av vingtegel och munblåst glas. Vingteglet torde ge en datering till 1500-talet. Materialet kan dock både vara yngre och omdeponerat.

Tidsperiod: 2016-11-11–2016-11-15

Tidsåtgång: 10,5 h

Fältarkeolog: Jan Kockum

Yta: 27 m²

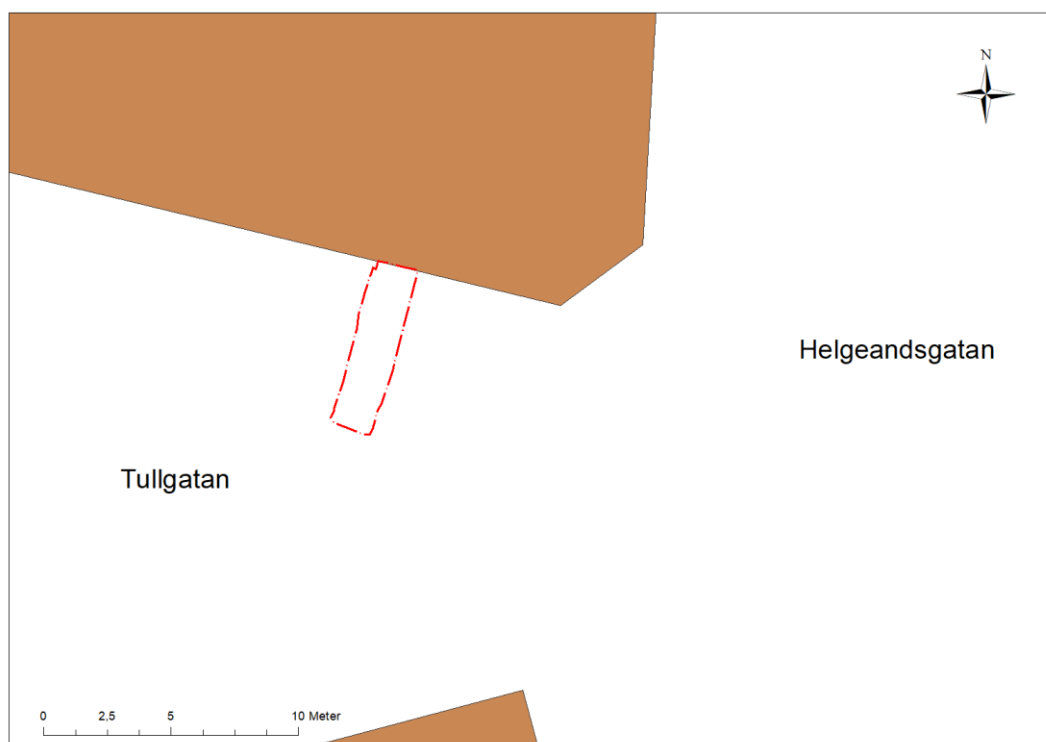
Volym: 54 m³

Ritningar: 3 A3-ark: 3 planritningar i skala 1:20 och 1:100 och 1 sektionsritning i skala 1:20

Digitala fotografier: 25 stycken

Tillvaratagna fynd: -

Tullgatan (61000-507)

Figur 7. Plan över schaktet på Tullgatan, markerat med rött. För referens se figur 1, punkt 4. © Lantmäteriet

Fornlämningsmiljö

Tullgatan tillkom först under 1920-talet och ligger i södra delen av Lunds medeltida stad, i ett område som ännu in i 1900-talet var glest bebyggt och här bredde koloniträdgårdar ut sig. Området för Tullgatan

markeras som åkerlyckor på en karta från år 1745 Hospitalsgårdensägor (Andrén 1984:91, Bevaringskommittén 1980:56).

Genomförande och resultat

I samband med ledningsarbeten för VA SYD har en arkeologisk undersökning gjorts i Tullgatan, i den södra delen av Lunds innerstad (bilaga 4a–b). Totalt schaktades 11,3 m² med en volym av 20m³. Undersökaren meddelades först efter det att schaktning utförts, varför den arkeologiska undersökningen genomfördes i efterhand. Stora delar av det aktuella området var sedan tidigare utschaktat och större delen av undersökningsområdet var påverkat av tidigare markingrepp. I den västra schaktväggen dokumenterades emellertid ett antal obrutna lager. Fyndmaterialet i det äldsta lagret talar för en datering till mitten av 1500-talet (bilaga 17). Området har en gång i tiden varit vattensjukt, vilket även det skulle kunna återspeglas i lagerbildningen långt fram i tiden. Bevarandestatusen för kulturlagren var god.

Tidsperiod: 2016-12-07

Tidsåtgång: 3 h

Fältarkeolog: Jan Kockum

Yta: 11,3 m²

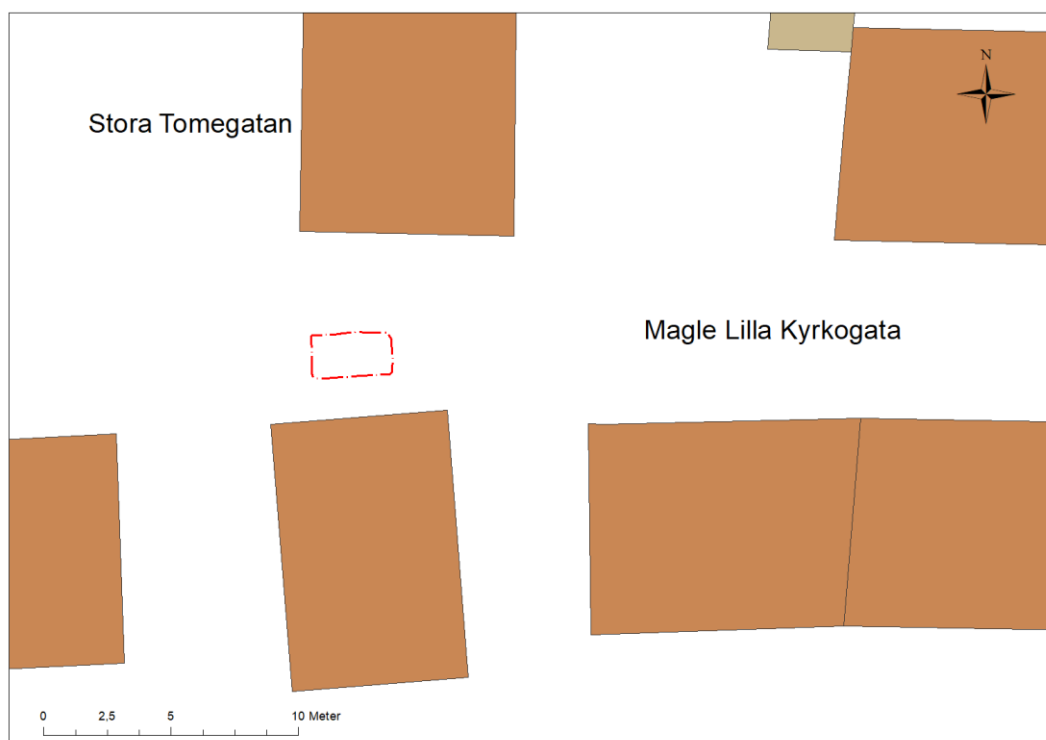
Volym: 20 m³

Ritningar: 1 A3-ark: 1 planritning i skala 1:20 och 1 sektionsritning i skala 1:20

Digitala fotografier: 8 stycken

Tillvaratagna fynd: KM 95272:1

Magle Lilla Kyrkogata (61000-513)

Figur 8. Plan över schaktet på Magle Lilla Kyrkogata, markerat med rött. För referens se figur 1, punkt 5. © Lantmäteriet

Fornlämningsmiljö

Magle Lilla Kyrkogata är belägen i den östra delen av det medeltida stadsområdet. I öst–västlig riktning löper gatan från nuvarande kv Döbeln och ansluter till Östra Vallgatan. Mitt i sin sträckning passerar gatan omedelbart söder om läget för den medeltida kyrkan S:t Maria Magle. Kyrkan omnämns första gången år 1222 och revs antagligen kort efter år 1580, men dess kyrkogård användes fram till och med år 1816. En mindre omfattande schaktdokumentation som utfördes i samband med en ledningsgrävning år 1971 tyder på att kyrkogården vid någon tidpunkt sträckt sig ut cirka 3 meter i nuvarande gatumark (Bevaringskommittén 1983:94, Andrén 1984:76). Gatan kan följas bakåt genom kartmaterial till 1600-talet och har sannolikt ett medeltida ursprung (Andrén 1980:51).

Genomförande och resultat

Arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning har gjorts i samband VA-schaktning i Magle Lilla Kyrkogata (bilaga 5a–b).

Schaktet var 3,20 meter långt och 1,70 meter brett. Djupet uppgick som mest till 1,20 meter. Moränen påträffades ej. I schaktet fanns sedan tidigare två ledningsgravar. Mellan dessa fanns endast en smal remsa arkeologisk stratigrafi om cirka 0,25 meter bredd bevarad. Möjlig odlingsaktivitet föreslås, med

träkolprickarna som följd av odlingsförbättrande åtgärder. Inga daterande fynd framkom, troligen kan dock kulturlagret dateras till medeltid.

Tidsperiod: 2016-12-21

Tidsåtgång: 3 h

Fältarkeolog: Jan Kockum

Yta: 6 m²

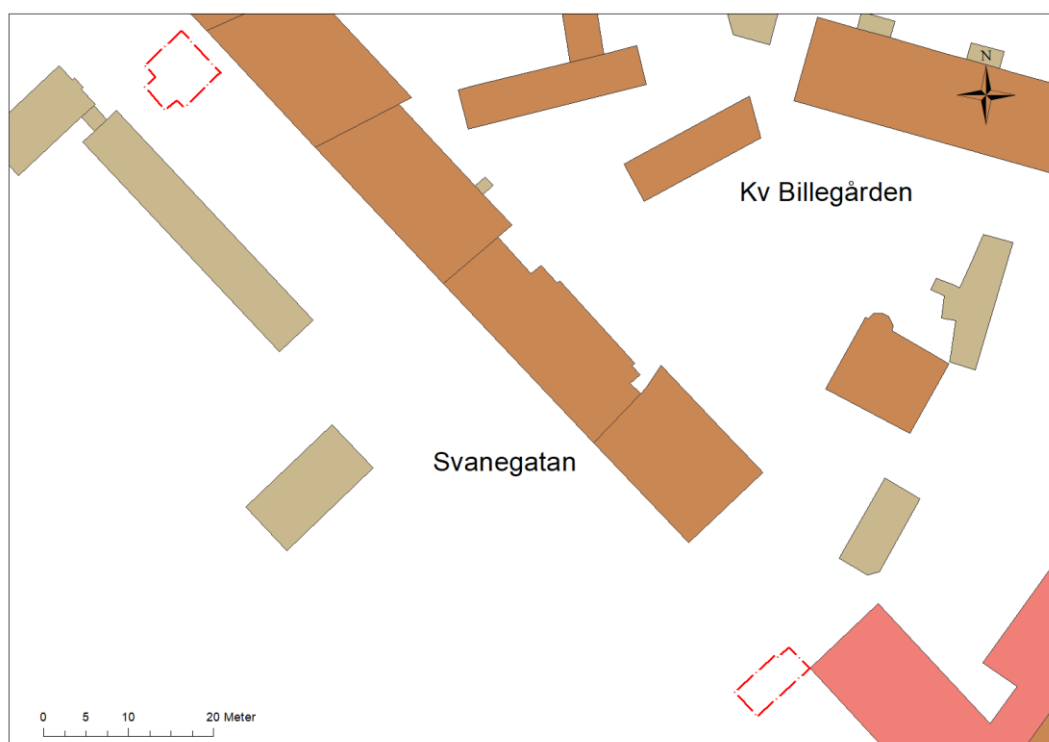
Volym: 7 m³

Ritningar: 1 A3-ark: 1 planritning i skala 1:20 och 1 sektionsritning i skala 1:20

Digitala fotografier: -

Tillvaratagna fynd: -

Svanegatan (61000-523)

Figur 9. Plan över schakten på Svanegatan, markerade med rött. För referens se figur 1, punkt 6. © Lantmäteriet

Fornlämningsmiljö

Svanegatan är av medeltida ursprung och var en del av staden som var mycket glest bebyggd med stora tomter. Under 1800-talet började det byggas i området och än idag präglas stadsdelen av Lunds bäst bevarande 1800-tals miljö (Bevaringskommittén 1981:16f). I kv Billegårdens sydöstra hörn låg Sank Peters kyrka och kyrkogård ut mot korsningen Svanegatan Grönegatan (Andrén 1984:105).

Genomförande och resultat

Arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning har gjorts i samband VA-schaktning i Svanegatan (bilaga 6a–c). En yta av 150 m² och en volym av 130 m³ schaktades fördelat på två schakt. I schakt I i höjd med Svanegatan 22 dokumenterades en nedgrävning i moränleran som tolkades vara del av ett grophus i nordvästlig–sydöstlig orientering. Fyllningen i grophuset observerades först då moränleran framkom på ett djup av 0,80 meter. I fyllningen fanns rikligt med keramik av typen svartgods samt avfall från bronsbearbetning (bilaga 18). Grophuset var delvis skuret i söder av en äldre VA ledning, den som skulle åtgärdas. Ovanpå grophuset fanns likaså en mängd olika rör som sannolikt har påverkat grophusets övre parti. I Schakt II i höjd med Svanegatan 12 dokumenterades en grundmur av större gråsten med packningslera i kring på ett djup av 0,55 meter. Grundmuren var orienterad i nordvästlig–sydöstlig riktning och skuren i söder av tidigare rördragningar. Både väster och öster om grundmuren fanns likaså yngre nedgrävningar med allehanda kablar och rör som helt skurit av grundmuren. Då muren påträffades på ett relativt ringa djup görs en preliminär datering till 1600–1700-tal.

Tidsperiod: 2017-01-23–2017-01-27

Tidsåtgång: 7 h

Fältarkeolog: Aja Guldåker

Yta: 150 m²

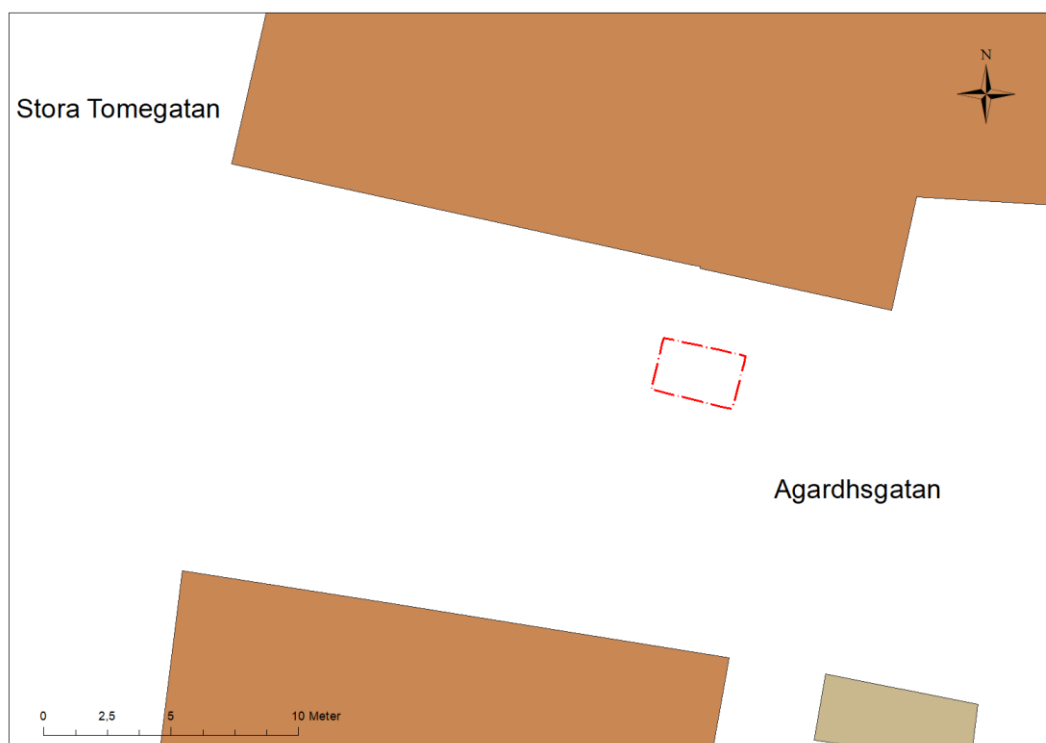
Volym: 130 m³

Ritningar: 2 A3-ark: 2 planritningar i skala 1:100 och 1 sektionsritning i skala 1:20

Digitala fotografier: 8 stycken

Tillvaratagna fynd: KM 97969:1

Agardhsgatan (61000-528)

Figur 10. Plan över schaktet på Agardhsgatan, markerat i rött. För referens se figur 1, punkt 7. © Lantmäteriet

Fornlämningsmiljö

Agardhsgatan lades ut år 1930 genom kvarteret Sankt Thomas och den södra biten av kvarteret fick då namnet kv Agardh. Gatan ligger där man tror att en medeltida gatusträckning tidigare har legat. Gatan ligger strax innanför den medeltida stadsvallen och detta område utgjordes av lyckor och trädgårdstomter (Bevaringskommittén 1983:135).

Genomförande och resultat

Arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning har gjorts i samband VA-schaktning i Agardhsgatan (bilaga 7a–c). En yta av 6 m² och en volym av 7,2 m³ schaktades. Schaktet blev cirka 3,20 × 2,00 meter stort och cirka 1,20 meter djupt och var placerat i vägbanan intill Agardhsgatans norra trottoarkant, cirka tre meter sydväst om Lunds nations huvudingång. Nedgrävningen till VA-röret var cirka 0,50 meter brett och cirka 1,20 meter djupt.

Under den nuvarande stenläggningen påträffades en äldre stenläggning som överlagrar ett odlingslager. Den äldre gatunivån härstammar troligen från år 1920-talet då gatan tillkom och påträffades även år 1996 av Viveka Rönn (Rönn 1996).

Tidsperiod: 2017-02-14

Tidsåtgång: 1,5 h

Fältarkeolog: Krister Kåm Tayanin

Yta: 6 m²

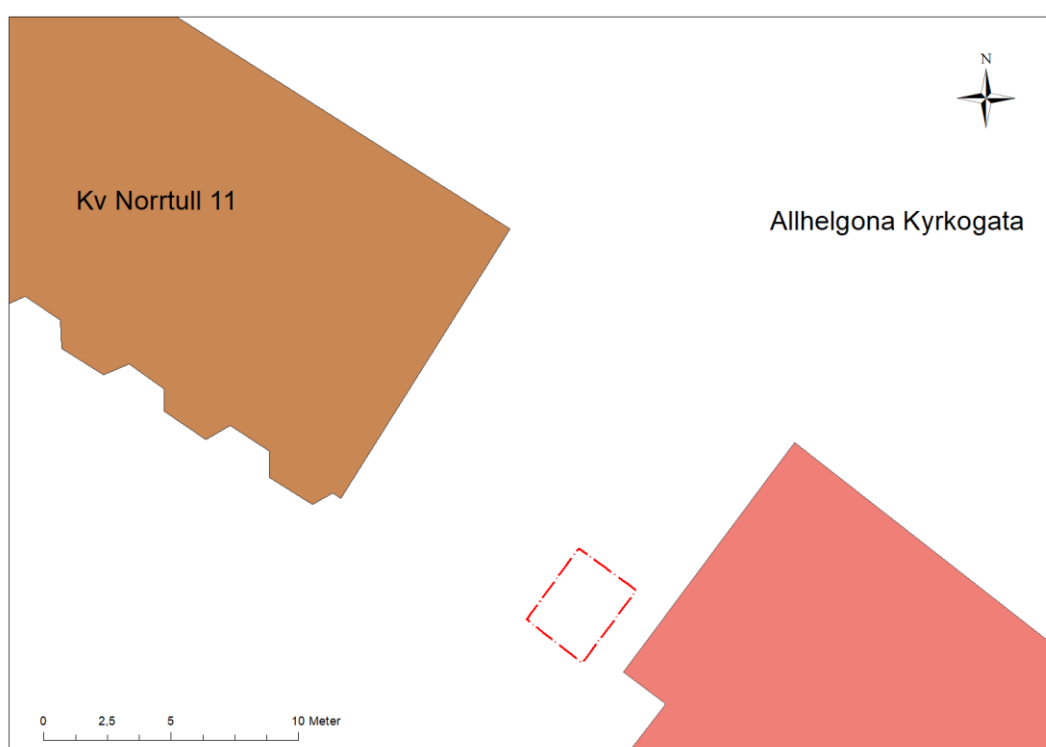
Volym: 7,2 m³

Ritningar: 1 A3-ark: 1 planritning i skala 1:100 och 2 sektionsritningar i skala 1:20

Digitala fotografier: 10 stycken

Tillvaratagna fynd: -

Norra Vallgatan (61000-529)

Figur 11. Plan över schaktet på Norra Vallgatan, markerat med rött. För referens se figur 1, punkt 8. © Lantmäteriet

Fornlämningsmiljö

Norra Vallgatan ligger i norra delen av Lunds medeltida stadsområde, strax innanför stadsvallen. Gatan hade en föregångare under medeltiden i form av ett gångstråk som gick längst med vallens insida. Kv Norrtull ligger norr om Norra Vallgatan och ligger rakt över Lunds gamla vall som omslöt staden. År 1915 införlivades den sydöstra delarna av kv Norrtull och Norra Vallgatan av kv Paradis (Bevaringskommittén 1983:100).

Genomförande och resultat

I samband med akut lagning av vattenledning på Norra Vallgatan genomförde Kulturen en schaktningsövervakning (bilaga 8a–c). Schaktet grävdes på Norra Vallgatans östra del, i trottoaren cirka tio meter söder om gatans mynning mot Allhelgona Kyrkogata. Schaktet var 59 m² stort och 15 m³ schaktades bort. Då vattenläckan var omfattande med stora mängder vatten och geggig sörja i botten av schaktet uppskattas djupet till cirka 1,40 meter. I schaktets östra del påträffades en nedgrävning till VA, fiberoptik samt el.

I schaktet påträffades den norra delen av Lunds medeltida vallgrav, vallgraven borde enligt sektionerna ha en öst–västlig riktning. Två fyllningar i vallgraven dokumenterades och ett uppskattat djup på vallgraven hamna på cirka 1,20 meter. Inga fynd påträffades. År 2015 dokumenterades två faser av vallgraven på Norra Vallgatan, det är dock svårt att avgöra vilken av dessa faser som hänger samman med denna del av vallgraven (Guldåker 2017).

Tidsperiod: 2017-02-15

Tidsåtgång: 2 h

Fältarbeolog: Krister Kåm Tayanin

Yta: 12 m²

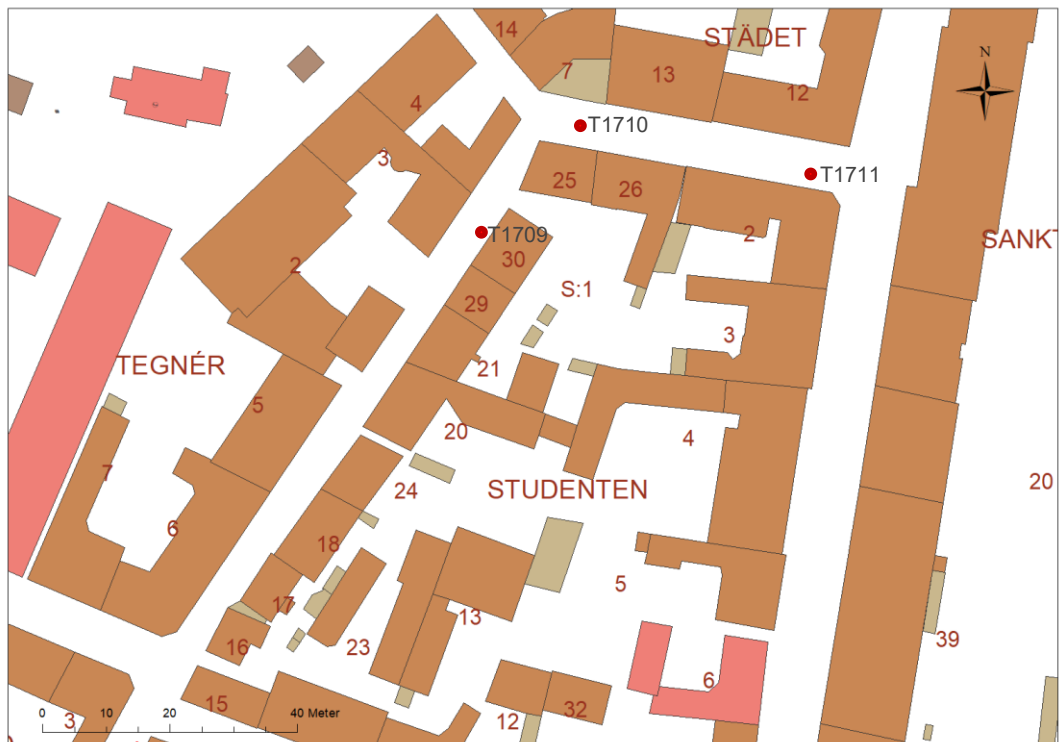
Volym: 15 m³

Ritningar: 1 A3-ark: 1 planritning i skala 1:100 och 2 sektionsritningar i skala 1:20

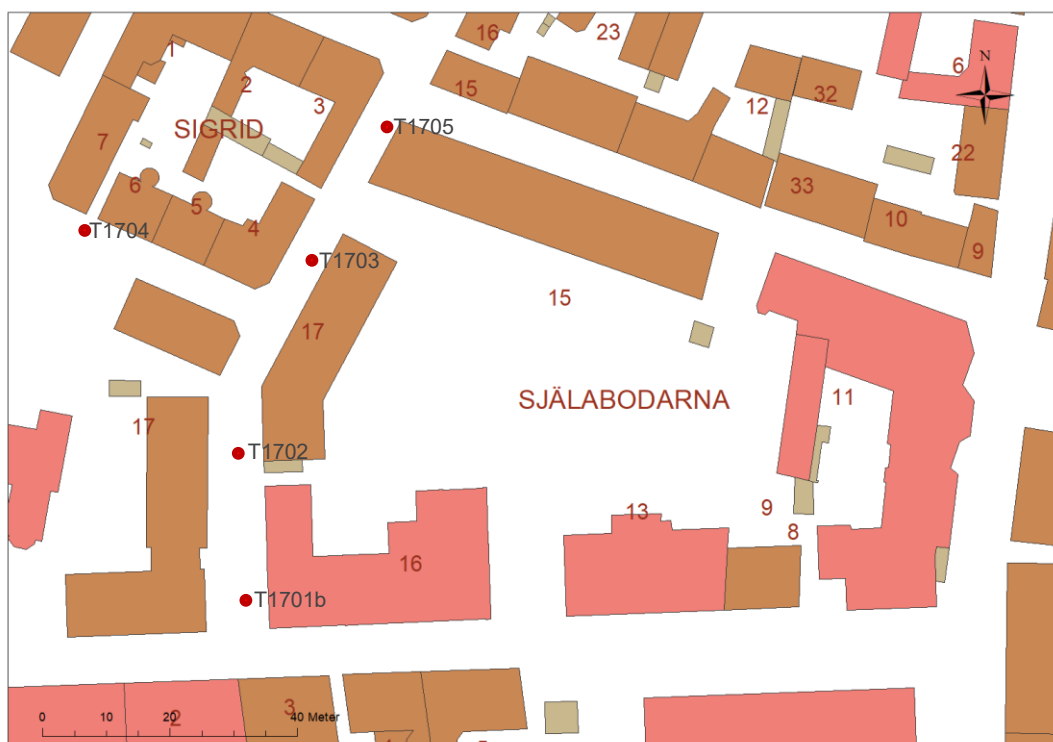
Digitala fotografier: 10 stycken

Tillvaratagna fynd: -

Hjortgatan m fl (61000-530)

Figur 12. Plan över de norra borrproverna för geoteknisk undersökning, markerade med rött. © Lantmäteriet

Figur 13. Plan över de södra borrproverna för geoteknisk undersökning, markerade med rött. © Lantmäteriet

Fornlämningsmiljö

Undersökningsområdet innefattar flera gator i nordöstra delen av Lunds medeltida stad: Lilla Tomegatan, Hjortgatan, Stora Sigridsgatan, Själbodgatan och Lilla Algatan. De flesta gatorna har medeltida ursprung och ligger i ett område som till störst del var obebyggd mark och bestod av lyckor och hagar. Lilla Tomegatan, som förre hette Lilla Kosträtet, drogs vid slutet av 1600-talet fram till Stora Tomegatan medan Stora Sigridsgatan lades ut först år 1866. (Bevaringskommittén 1983:20, 153). I norra delen av dagens kvarter Studenten, som ligger öster om Hjortgatan, låg under medeltiden Sankt Tomas kyrka och kyrkogård. I kvarteret Sigrid låg norra delen av Sankt Mikael kyrka och kyrkogård (Andrén 1984:74, 85).

Genomförande och resultat

I samband med en geoteknisk- och miljöundersökning inför planerad bebyggelse genomfördes en arkeologisk övervakning. Elva borrhövar var planerade, men endast nio genomfördes och övervakades varav ett borrhövar avbröts. Två borrhövar utfördes på Lilla Tomegatan, ett på Hjortgatan, fyra prover på Själbodgatan och ett på Stora Sigridsgatan.

I borrhövarna dokumenterades bland annat fler äldre markhorisonter, en äldre risbädd (T1701b), och ett möjligt kyrkogårdslager (T1704). Bevarade kulturlager påträffades i ett fall från en nivå av 0,50 meter, i fem borrhövar framkom kulturlager på en nivå av 1,00–1,70 meter. I två av borrhövarna framkom inga äldre kulturlager alls. Moränleran framkom i de flesta fall på en nivå av 1,50–1,70 meter (bilaga 9a–c).

Tidsperiod: 2017-03-13–2017-03-14

Tidsåtgång: 7 h

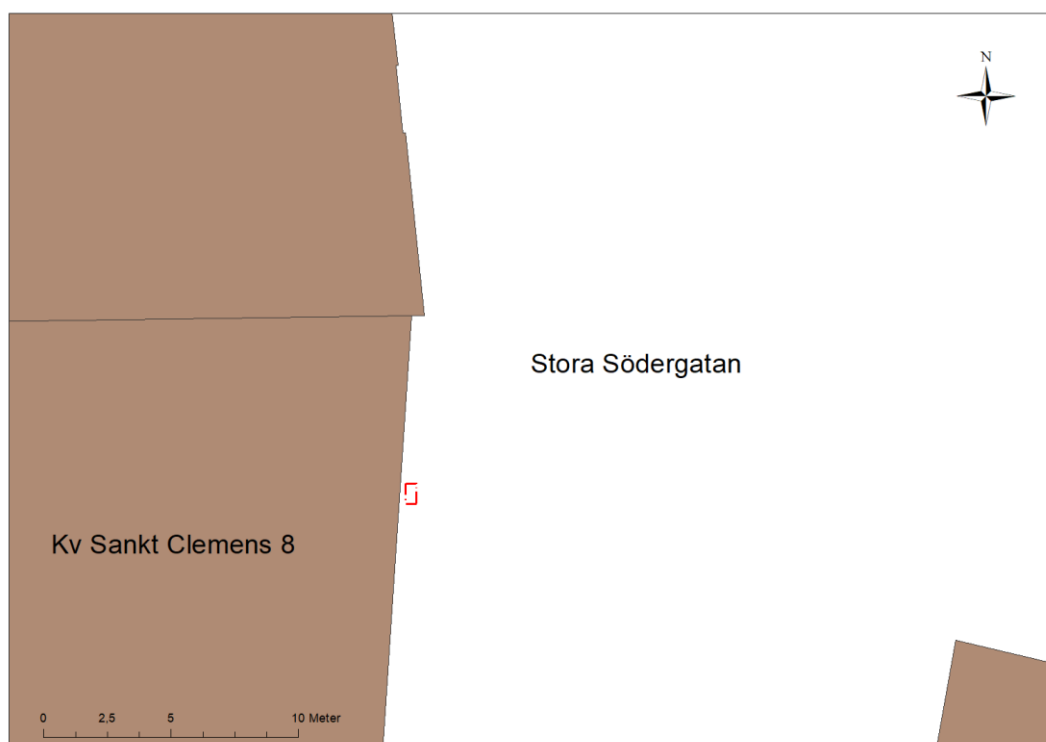
Fältarkeolog: Aja Guldåker

Ritningar: 3 A3-ark: 1 planritning i skala 1:1000 och 9 sektionsritningar i skala 1:20

Digitala fotografier: 14 stycken

Tillvaratagna fynd: -

Stora Södergatan (61000-535)

Figur 14. Plan över schaktet på Stora Södergatan, markerat i rött. För referens se figur 1, punkt 10. © Lantmäteriet

Fornlämningsmiljö

Stora Södergatan anses allmänt tillhöra ett tidigt skede i Lunds historia och går, åtminstone delvis, sannolikt tillbaka till ett än äldre kommunikations- och vägnät. Stora Södergatan löper från det forna Söderportsområdet i söder och mynnar i norr ut vid Stortorget. Gatan har haft stor betydelse som infart söderifrån till staden, domkyrkan, Lundagård och Stortorget. På en osignerad karta från slutet av 1500-talet benämns Stora Södergatan som Torgegade, det vill säga gatan som ledde till torget. Stora Södergatan kantades under medeltiden i sin nordligaste del av bodbebyggelse (Larsson 2018:3).

Genomförande och resultat

I samband med VA-arbete på Stora Södergatan kallades Kulturen till plats för att utföra en schaktningsövervakning. Väl på plats visade det sig att det inte behövde göras några större ingrepp i marken, endast ett cirka 0,80 × 0,40 meter stort och 0,20 meter djupt schakt gjordes för att laga en VA-ventil. Endast sentida fyllnadsmassor påträffades i schaktet.

Tidsperiod: 2017-03-03

Tidsåtgång: 0,5 h

Fältarbeolog: Krister Kåm Tayanin

Yta: 0,32 m²

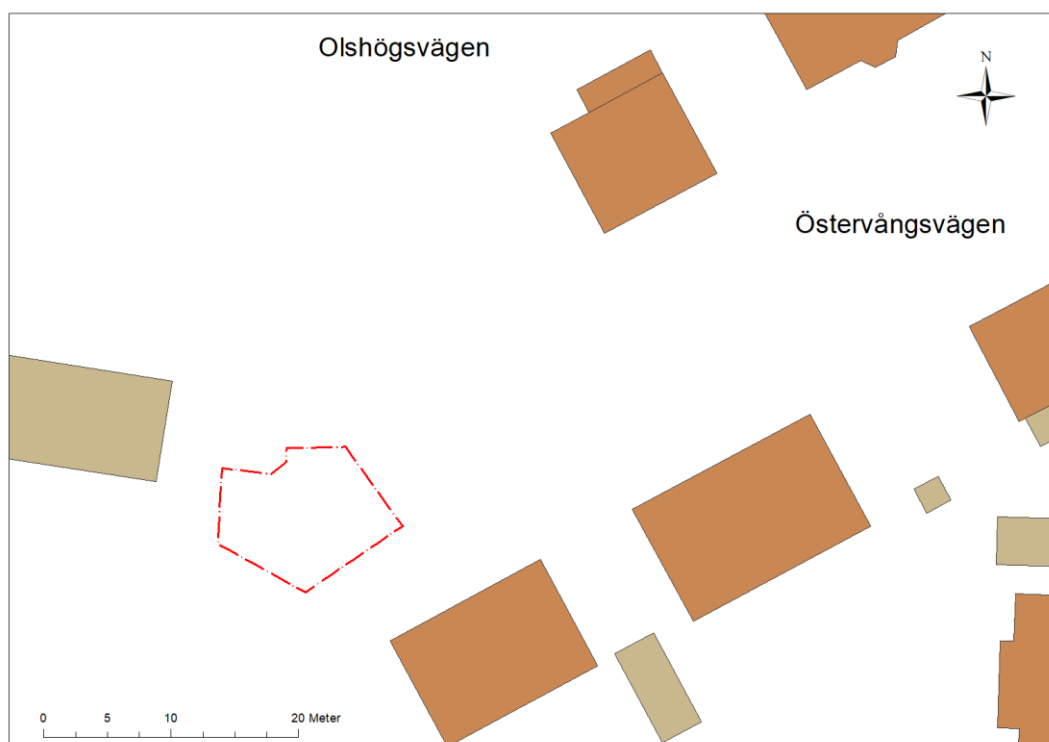
Volym: 0,064 m³

Ritningar: -

Digitala fotografier: 1 stycken

Tillvaratagna fynd: -

Östervångsvägen (61000-585)

Figur 15. Plan över schaktet på Östervångsvägen, markerat i rött. För referens se figur 1, punkt 11. © Lantmäteriet

Fornlämningsmiljö

Östervångsvägen ligger utanför lunds medeltida stad och därmed fornlämningen 73:1, strax öster om Botaniska trädgården (figur 1). På en karta över Lunds jordar från år 1704 finns området med och redan där var Östervångsvägen utridas som en markväg som ledde ut på den så kallade Galgevången. Markerna i dagens Botaniska trädgård var då lyckor som var uppodlad mark (Bevaringskmmittén 1991:238, 261).

Genomförande och resultat

Med anledning av att tre serviser skulle anslutas från Botaniska trädgården till befintligt VA-system ute vid korsningen mellan Östervångsvägen och Olshögsvägen, utförde Kulturen en schaktningsövervakning (bilaga 10). Undersökningsområdet ligger precis i utkanten av Botaniska

trädgården, cirka 230 meter öster om det medeltida Lunds stadsvallar. Schaktningen var intressant då undersökningen kunde belysa området utanför stadsvallarna.

Totalt schaktades cirka 140 m² och 420 m³ bort i ett oregelbundet format schakt där maxdjupet låg på cirka fyra meter. Då schaktet grävdes i ett sedan tidigare grävt schakt för spill- och dagvattenbrunnar framkom inte mycket. Dock gick det att se i schaktets västra delar att moränleran som var beige till färgen låg på cirka 0,90 meters djup och var överlagrad av en cirka 0,60 meter mäktig markhorisont som hade karaktären hos ett odlingslager. Även ett sentida bärlager/utjämningslager bestående av rivningsmassor dokumenterades i området.

Tidsperiod: 2017-09-05–2017-09-07

Tidsåtgång: 4 h

Fältarbeolog: Krister Kåm Tayanin

Yta: 140 m²

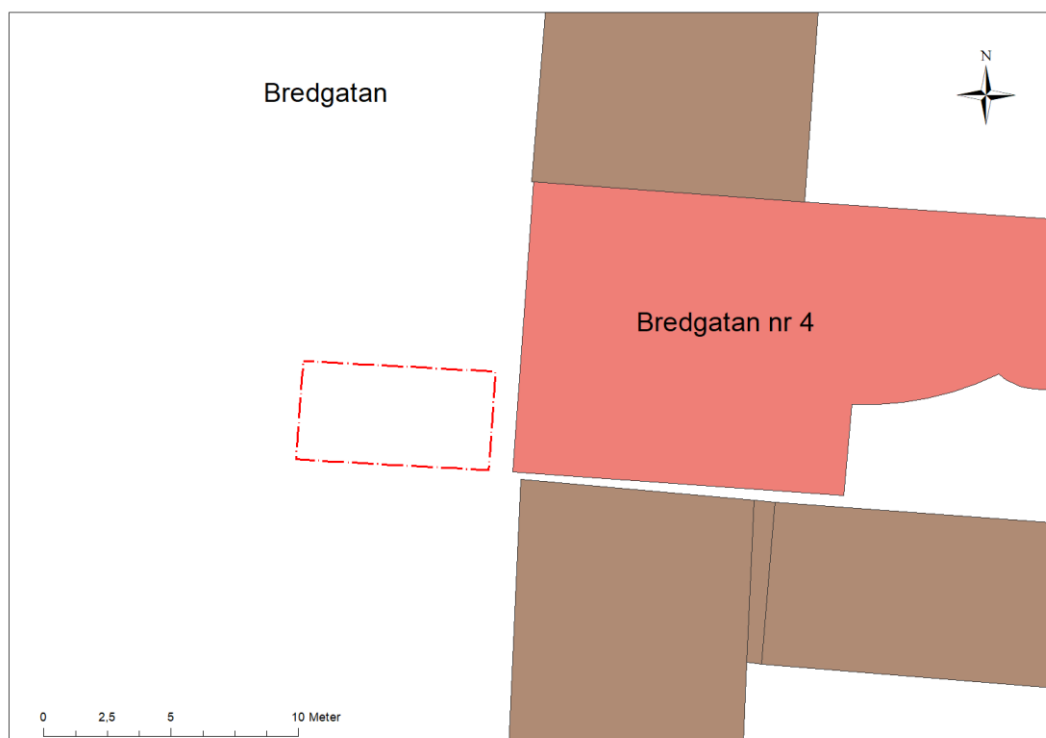
Volym: 420 m³

Ritningar: 1 A3-ark: 1 planritning i skala 1:100

Digitala fotografier: 1 stycken

Tillvaratagna fynd: -

Bredgatan (61000-589)

Figur 16. Plan över schaktet på Bredgatan, markerat i rött. För referens se figur 1, punkt 12. © Lantmäteriet

Fornlämningsmiljö

Bredgatan ligger i norra delen av Lunds medeltida stad och lades troligen ut på 1200-talet. Gatan fungerade som stadens infart från norr, genom stadsvallen. Bebyggelse kantade gatan från början och på en karta från år 1784 kan man se obrutna rader av hus längst gatans sidor. De som ägde husen här var välbärgade folk, så som ämbetsmän, handelsmän och hantverkare. Hälften av gatans hus står kvar sedan de byggdes mellan åren 1780 och 1820 (Bevaringskommittén 1983:12f).

Genomförande och resultat

I samband med VA-arbeten på Bredgatan utförde Kulturen en arkeologisk undersökning i form utav en schaktningsövervakning (bilaga 11a–b). Schaktet uppvisade spår efter många störningar i form av tidigare djupgående schakt. På cirka 0,70 meters djup framkom dock ett cirka 0,60 meter mäktigt kulturlager som tolkas kunna vara en äldre markhorisont. På cirka 1,30 meters djup framkom en styv beige moränlera. Totalt schaktades en yta på cirka 30 m² och en volym på cirka 60 m³

Tidsperiod: 2017-09-25–2017-09-26

Tidsåtgång: 1 h

Fältarkeolog: Krister Kåm Tayanin

Yta: 30 m²

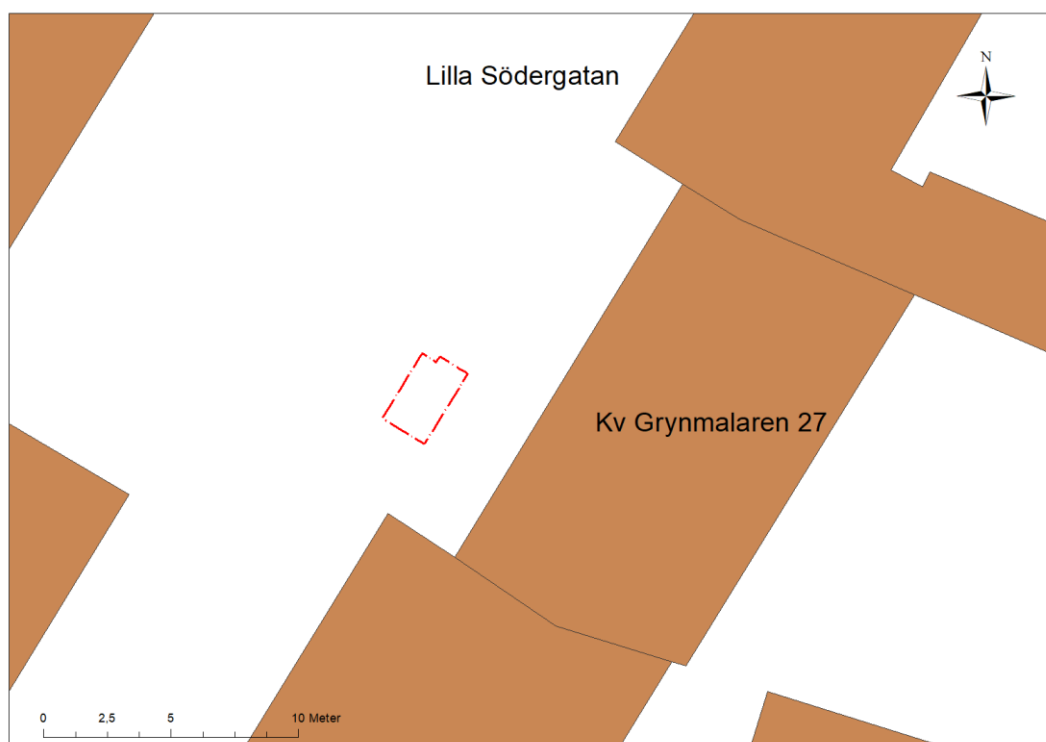
Volym: 60 m³

Ritningar: 1 A3-ark: 1 planritning i skala 1:100 och 1 sektionsritning i skala 1:20.

Digitala fotografier: -

Tillvaratagna fynd: -

Lilla Södergatan (61000-593)

Figur 17. Plan över schaktet på Lilla Södergatan, markerat i rött. För referens se figur 1, punkt 13. © Lantmäteriet

Fornlämningsmiljö

Lilla Södergatan tillhör Lunds medeltida gatunät. Gatan ligger i en del av staden som under 1600 och 1700-talen bestod till stor del av trädgårdar och odlade lyckor, med enstaka gårdar. Vid mitten av 1800-talet var området istället en av Lunds mest tätbefolkade delar med småfolk kvarter med enkel bebyggelse (Bevaringskommittén 1980:16).

Genomförande och resultat

I samband med byte av vattenservice har markingrepp gjorts i trottoaren framför Lilla Södergatan 19 (bilaga 12). I området fanns sedan tidigare elledningar på 0,70 meters djup, samt teleledningar på 0,40 meters djup. Service och vattenledningar påträffades på omkring 1,80 meters djup. Större delen av schaktet grävdes ner till cirka 0,80 meters djup, vid servicen dock ner till cirka 1,80 meter. På grund av det stora antalet ledningar gick schaktet inte att gräva ur med grävmaskin, istället användes en jordsug. På grund av det stora antalet ledningar bestod stratigrafin i schaktet främst av befintliga ledningsschakt återfyllda med sand och kulturlager från platsen. Inga äldre strukturer eller obrutna kulturlager framkom. En yta av 6 m² och en volym på 10 m³ schaktades.

Tidsperiod: 2017-09-14–2017-09-25

Tidsåtgång: 2 h

Fältarkeolog: Jan Kockum

Yta: 6 m²

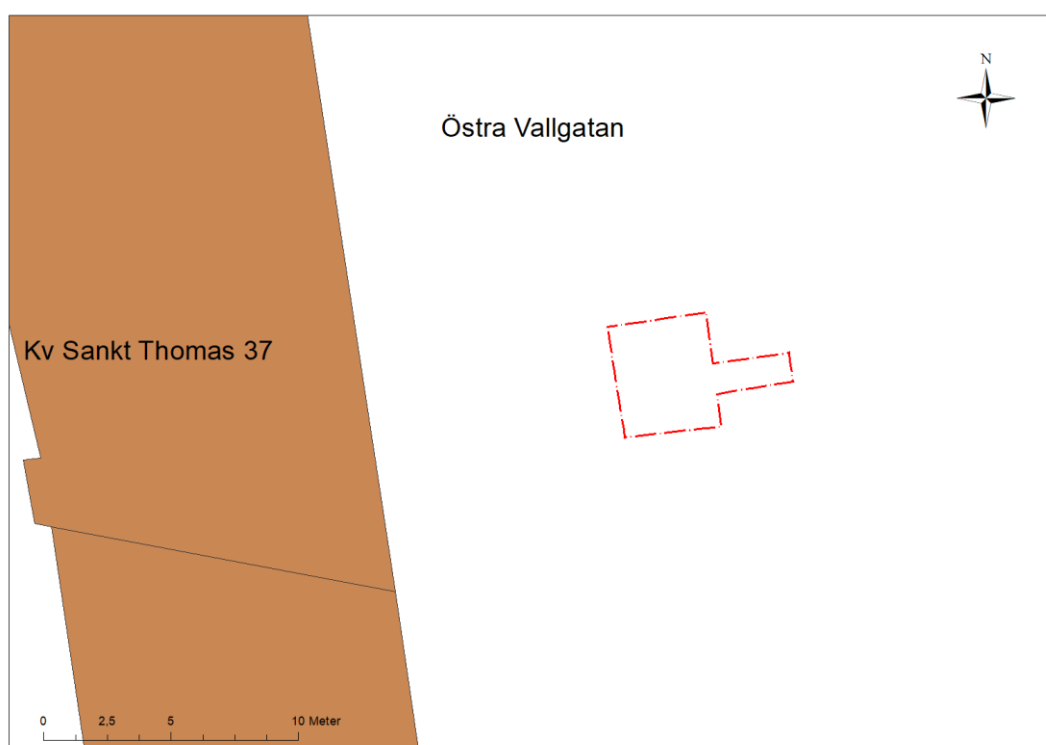
Volym: 10 m³

Ritningar: 1 A3-ark: 1 planritning i skala 1:20

Digitala fotografier: 9 stycken

Tillvaratagna fynd: -

Östra Vallgatan (61000-608)

Figur 18. Plan över schaktet på Östra Vallgatan, markerat i rött. För referens se figur 1, punkt 14. © Lantmäteriet

Fornlämningsmiljö

Östra Vallgatan följer Lunds medeltida vall och vallgrav. Vallen nämns första gången år 1134, men när befästningen först restes är oklart. I korsningen Östra Vallgatan/Dalbyvägen låg den östra passagen ut från staden, den så kallade Österport eller Sankt Mårtens port. (Andrén 1980:8, 20f). Östra Vallgatan lades ut under senare delen av 1800-talet då vallen blev ett hinder för den växande staden. (Bevaringskommittén 1980:20).

Genomförande och resultat

I samband med att VA-rör som dragits från Botaniska Museet skulle kopplas till stammen ute på Östra Vallgatan utförde Kulturens personal en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning (bilaga 13). Kopplingen skedde via befintliga brunnar precis i utkanten av Botaniska trädgårdens västra avgränsning.

Schaktet grävdes i trottoaren på Östra Vallgatans östra sida som gränsade mot Botaniska Trädgårdens område, och var cirka 4,00 × 4,50 meter stort. Schaktets östra hälft, där de anslutande rören låg, blev den djupaste delen på två meter. På cirka 0,90 meters djup låg i nord-sydlig riktning två större fjärrvärme rör samt en gasledning. Dessutom fanns där två tvärgående VA-rör som låg på cirka två meters djup. Schaktet bestod av omrörda massor och moderna schaktfyllningar av sand.

Tidsperiod: 2018-01-18

Tidsåtgång: 1,5 h

Fältarkeolog: Krister Kåm Tayanin

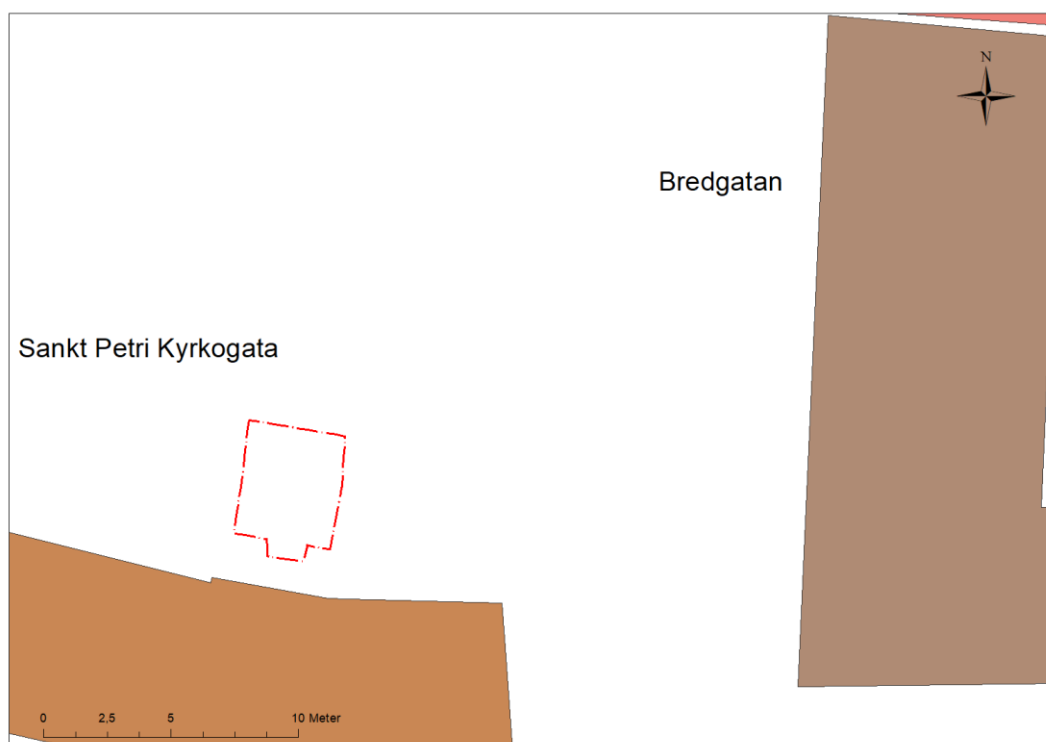
Yta: 18 m²

Volym: 27 m³

Ritningar: 1 A3-ark: 1 planritning i skala 1:100

Digitala fotografier: -

Sankt Petri Kyrkogata-Bredgatan (61000-616)

Figur 19. Plan över schaktet på Sankt Petri Kyrkogata, markerat i rött. För referens se figur 1, punkt 15.
© Lantmäteriet

Fornlämningsmiljö

Sankt Petri Kyrkogatan och Bredgatan har medeltida ursprung, där Bredgatan lades ut på 1200-talet men tros ha haft en föregångare som gått snett genom kvarteret Sankt Peter från Norreport och fram till Winstrupsgatan. Bredgatan var en viktig gata in i staden från stadsvallens norra passage (Bevaringskommittén 1981:18, Bevaringskommittén 1983:12f). I sydöstra hörnet av kv Sankt Peter, strax nordväst om undersökningsområdet, låg Sankt Peters kyrka med kyrkogård (Andrén 1984:108).

Genomförande och resultat

Inför anläggning av brandpost i Sankt Petri Kyrkogata utförde Kulturens arkeologer en schaktningsövervakning enligt Länsstyrelsen beslut (bilaga 14).

Schaktet grävdes centralt inom Lunds medeltida stadsgräns, vid korsningen Sankt Petri Kyrkogata, Kyrkogatan och Bredgatan, ett trettiofem meter söder om Sankt Peter vid Bredgatans medeltida kyrka. Sankt Peter kyrka vid Bredgatan är lokaliserad och ett stort antal gravar är påträffade norr om kyrkan. Väster om kyrkan är ett fåtal gravar påträffade men inga alls söder om kyrkan.

Cirka 18 m² samt 10 m³ schaktades bort. Schaktningen påbörjades vid 11-tiden fredagen den 24/11-2017 och avslutades cirka kl:14:30 då ett stort antal omärkta elkablar påträffades i den del av schaktet där själva brandposten skulle stå. En överenskommelse gjordes att Kulturens arkeologer skulle kontaktas

inför vidare schaktning, detta gjordes dock inte. Förmodligen utfördes markarbetena följande dag. Arkeolog var närvarande vid schaktning ner till cirka 0,50 meter djup.

Tidsperiod: 2017-11-24–2017-11-29

Tidsåtgång: 4 h

Fältarkeolog: Krister Kåm Tayanin

Yta: 18 m²

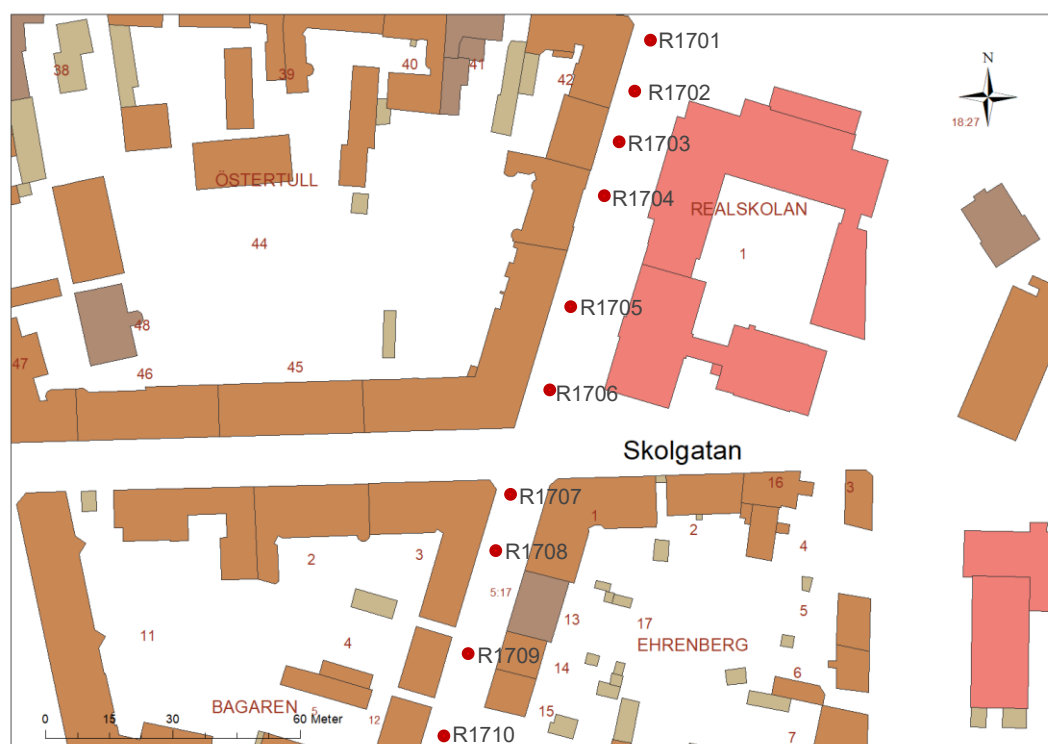
Volym: 10 m³

Ritningar: 1 A3-ark: 1 planritning i skala 1:100

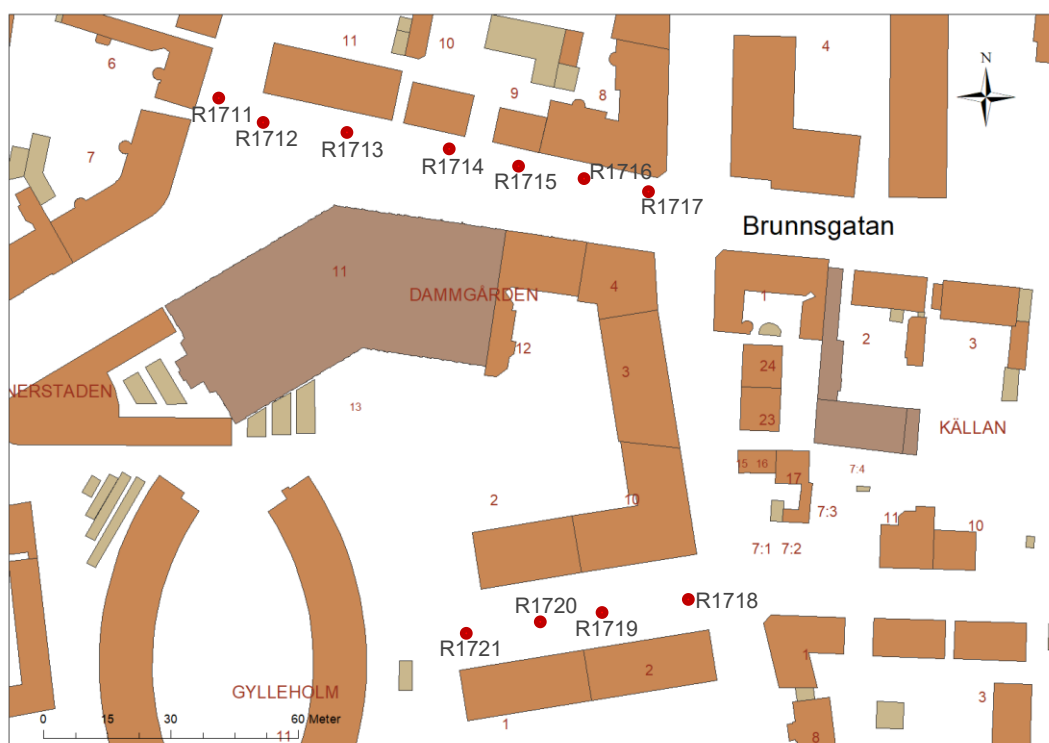
Digitala fotografier: -

Tillvaratagna fynd: -

Östra Vallgatan (61000-617)

Figur 20. Plan över de norra borrhörens för geoteknisk undersökning, markerade med rött. © Lantmäteriet

Figur 21. Plan över de södra borrhproverna för geoteknisk undersökning, markerade med rött. © Lantmäteriet

Fornlämningsmiljö

Östra Vallgatan följer Lunds medeltida vall och vallgrav. Vallen nämns första gången år 1134, men när befästningen först restes är oklart. I korsningen Östra Vallgatan/Dalbyvägen låg den östra passagen ut från staden, den så kallade Österport eller Sankt Mårtens port. (Andrén 1980:8, 20f). Östra Vallgatan lades ut under senare delen av 1800-talet då vallen blev ett hinder för den växande staden. (Bevaringskommittén 1980:20).

Genomförande och resultat

I samband med en geoteknisk provtagning på Östra Vallgatan genomfördes en arkeologisk undersökning genom schaktningsövervakning. Från korsningen Dalbyvägen och ner till Södra Esplanaden var 12 borrhpunkter inplanerade, fem borrhpunkter var även inplanerade på Brunnsgatan i söder och fyra stycken i Änggatan, dock utanför fornlämningsområdet.

Fem av borrhpunkterna övervakades arkeologiskt i Östra Vallgatans norra del i undersökningsområdet. Resultaten visade på enbart bärlager under asfalten och sedan moränlera. Söder om korsningen vid Skolgatan övervakades fyra borrhpunkter av sex inplanerade. I borrhpunkten längst ner i korsningen till Södra esplanaden (R1711) framkom välbevarade kulturlager på ett djup av 0,50–2,6 meter och enligt geoteknikern var borrhprovet snarlikt även med borrhpunkten norr om platsen (R1710). Sannolikt rör det sig om vallgravsfyllning (bilaga 15). Borrhpunkten på Östra Vallgatans sydöstra sida i korsningen till Södra Esplanaden fick avbrytas på grund av motstånd på 0,90 meters djup (R1712). På Brunnsgatan

gjordes ingen schaktningsövervakning då de närmast liggande punkterna som var intressanta ur arkeologisk synvinkel inte gick att genomföra pga. trafikstörningar.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att välbevarade kulturlager i form av vallgravsfyllning kan sägas förekomma i de södra delarna av Östra Vallgatan. I övrigt tycks gatan vara rejält hårt avbanad, åtminstone vad de geotekniska borrhöjarna utvisar. Möjliga välbevarade kulturlager ska kanske snarare sökas i kanterna mot trottoarerna snarare än i vägbanan.

Tidsperiod: 2017-11-27–2017-11-29

Tidsåtgång: 10 h

Fältarkeolog: Aja Guldåker och Mattias Karlsson

Ritningar: 2 A3-ark: 9 sektionsritning i skala 1:20

Digitala fotografier: 6 stycken

Tillvaratagna fynd: -

Slutsatser

Ingreppen är återkommande inom Lunds medeltida stadsområde i Lunds kommun. Kulturen föreslår att markarbetena i samband med underhåll samt förnyelse av VA-ledningar även fortsättningsvis ska kontrolleras antikvariskt. VA SYD har inför varje enskilt markingrepp översänt ritningsunderlag på ett föredömligt sätt, vilket också förenklar det antikvariska arbetet. Vald entreprenör meddelar starten för arbetena. De flesta ingreppen görs i anslutning till äldre ledningsdragningar med äldre omgrävda kulturlager och fyllningsmassor, vilket medför att det inte anses påkallat med arkeologisk intensivundersökning inför varje ingrepp. Men den specifika kunskapen om fornlämningen vid varje ingreppspunkt är inte alltid klarlagd varvid det i förväg kan vara svårt att avskriva behovet av arkeologisk kontroll och dokumentation.

Schaktningarna för VA samt efterföljande dokumentation har bidragit till ökad kunskap om kulturlagerstatusen och omfattningen av utschaktning i Lunds stad. Den antikvariska bevakningen och dialogen som förs mellan antikvarisk personal och exploatör i samband med grävningarna medför ofta att ingreppen blir mindre omfattande än vad som planerats.

Administrativa och tekniska uppgifter

Länsstyrelsens dnr	431-6105-2016
Fornlämningsnr	RAÄ Lund 73:1
Lämningsnr, fornreg	L1988:5459
Kulturens projektnr	61000-448
Trakt/kvarter/fastighet	Innerstaden 2:1 Lund
Socken	Lunds stad
Kommun	Lund
Län	Skåne
Typ av exploatering	Mindre markingrepp för underhåll och förnyelse av VA-ledningar
Uppdragsgivare	VA SYD
Typ av undersökning	Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning
Ansvarig institution	Kulturen
Fältarbetsledare	Aja Guldåker, Jan Kockum, Johan Wallin, Krister Kàm Tayanin och Mattias Karlsson
Fältarbetstid	2016-03-08–2018-01-18
Fälttid, arkeolog, tim	97 h
Fälttid, maskin, tim	-
Yta, m ²	496,62 m ²
Kubik, m ³	883 m ³
Schaktmeter, m	
Fyndmaterial	KM 95272:1, KM 95401:1 och KM 97969:1. Fynden förvaras efter fyndfördelning på Kulturens magasin Diabasen
Ritning, dokumentation	32 st A3 ritfilm: 37 sektionsritningar, 22 planritningar, Digitala inmättningsfiler i Kulturens stads-GIS
Foto	134 digitala fotografier
Analyser	-
Arkivmaterial, förvaring	Kulturens LA-arkiv under fastighetsbeteckningen för respektive ärende

Referenser

Litteratur:

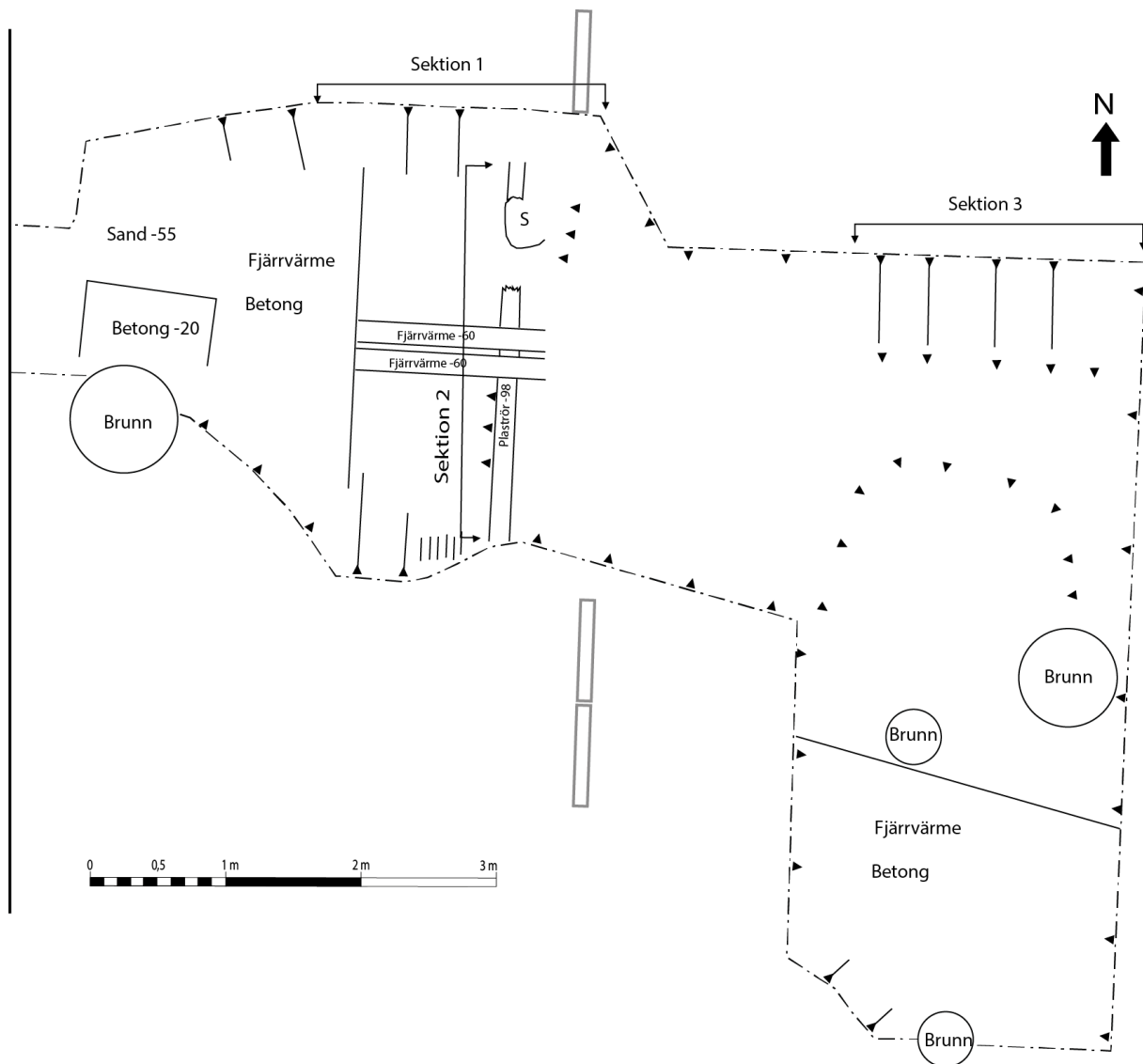
- Andrén, A. 1980. Lund. *Medeltidsstaden 26*. Riksantikvarieämbetet. Stockholm.
- Andrén, A. 1984. Lund. Tomtindelning, ägostruktur, sockenbildning. I: *Medeltidsstaden 56*. Riksantikvarieämbetet. Stockholm.
- Blomqvist, R. 1951. *Lunds historia 1*. Medeltiden. Lund.
- Blomqvist, R. 1937. Kakel och kakeltillverkning i Lund under dansk tid. *Kulturen en årsbok 1936*, sid 180–218.
- Bevaringskommittén. 1980. *Lunds stadskärna*. Bevaringsprogram Vårfru rote. Lund.
- Bevaringskommittén. 1981. *Lunds stadskärna*. Bevaringsprogram Clemens och Drottens rotar. Lund.
- Bevaringskommittén. 1983. *Lunds stadskärna*. Bevaringsprogram Krafts rote. Lund.
- Bevaringskommittén. 1991. *Lund utanför vallarna Del I*. Bevaringsprogram. Lund.
- Guldåker, A. 2017. Clemenstorget, Sankt Laurentiigatan, Bredgatan och Norra Vallgatan. Fornlämning 73:1, Lunds stad och kommun, Skåne. Arkeologisk förundersökning 2015. *Kulturmiljörapport 2017:4*, Lund.
- Larsson, S. 2018. Stora Södergatan, nordsydliga stråket, etapp 3. Lund fornlämning 73:1. Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2018. *Kulturmiljörapport 2018:51*.
- Rönn, V. 1996. Agardhsgatan, Lund. Arkeologisk förundersökning 1996. *Arkeologiska arkivrapporter* nr 32.
- Wahlöö, C. & Larsson, G. 1996. Sextonhundrasjuttiosex: minnet av historien, historien om minnet: berättelse om krigets år och det blodiga slaget vid Lund. *Årsbok föreningen Gamla Lund 78*. Lund.
- Wahlöö, C. (uå). *Lergodstillverkningen i Lund 1550–1910*.

Kulturens Lundarkiv:

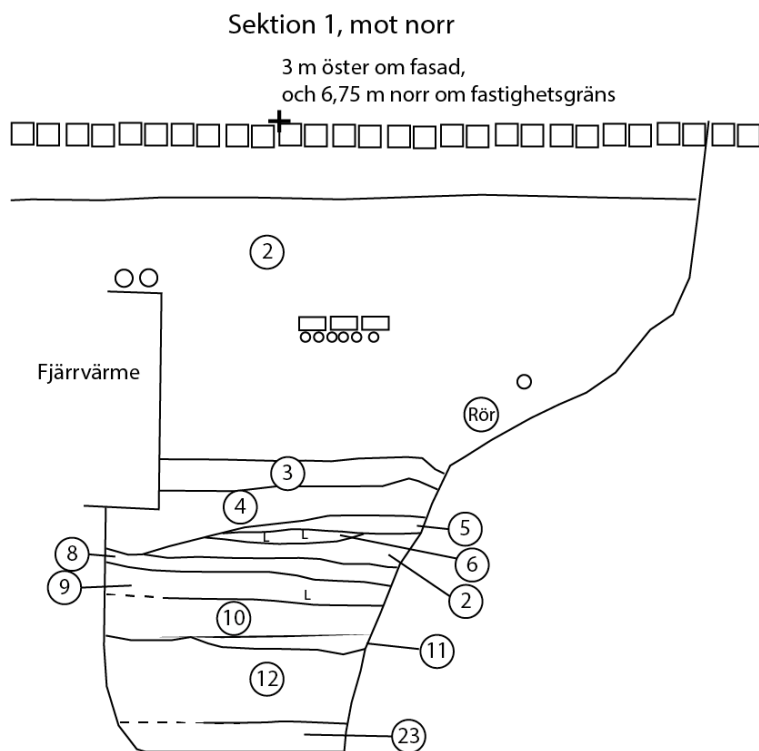
- Olsson, P–A. 1922. *Kakelfynd från Lund i Kulturhistoriska museet*.

Bilagor

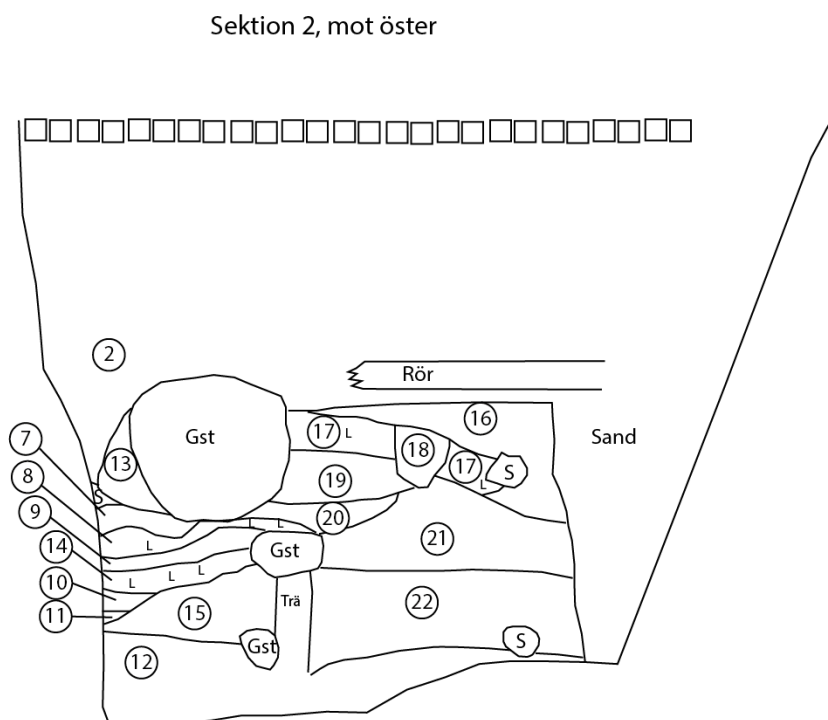
Plan- och sektionsritningar

Bilaga 1a. Planritning över schaktet på Kyrkogatan (61000-451). Se figur 2 för referens.

Bilaga 1b. Sektionsritning 1 i schaktet på Kyrkogatan. Se bilaga 1a för referens. Kontext beskrivning nedan.

Bilaga 1c. Sektionsritning 2 i schaktet på Kyrkogatan. Se bilaga 1a för referens. Kontext beskrivning nedan.

Kontextbeskrivning till bilaga 1b–c:

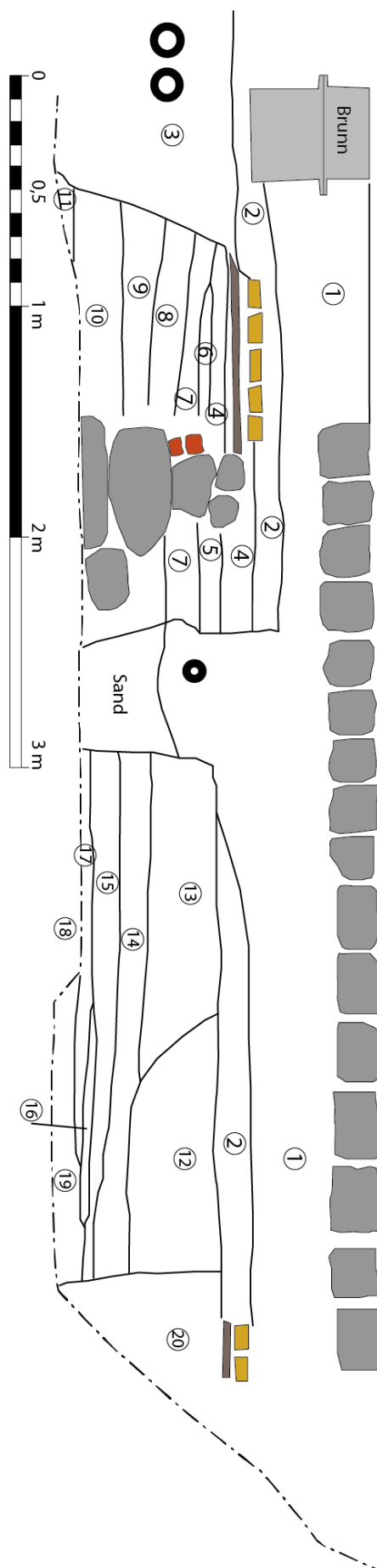
1. Makadam.
2. Grus.
3. Fläckig kulturjord, mycket gul lera, blandat med bränd lera, träkolsprickar, lite fuktigt, aningen kompakt. Kan vara rest av golv.
4. Mörkt grå till brun kulturjord, finkornigt, fett, hög organisk halt, enstaka tegelkross, enstaka djurben. Lite träkolsprickar. Utjämning, ganska lucker.
5. Mörkt grått, finkornigt, fuktigt, ej kompakt, smetigt, kolhaltigt, enstaka kolprickar. Utjämning.
6. Mindre lager med blågrå lera blandat med mörk kulturjord. Utjämning.
7. Grå kulturjord, finkornig, fett, med lite sand mot botten (vattenavsatt?). Utjämning.
8. Lera, blågrå i väster och gul lera mot öster, fuktigt, finkornigt, kompakt. Kan vara lergolv.
9. Mörkt grå kulturjord, finkornig, fuktigt, ej kompakt, inslag av träfibrer, djurben. Utjämning.
10. Gråbrun kulturjord, fett, fuktigt, finkornigt, ej kompakt, inslag av träfibrer. Utjämning.
11. Lera, gråblå, blandad med kulturjord, fett, finkornigt, lite kompakt. Utjämning.
12. Mörkt grå, fet, fuktig kulturjord, inte särskilt kompakt, inslag av trä, djurben, lite gråblå lerfläckar. Utjämning. Omrört? Trampat?
13. Ljust grått, lera, blandad med kulturjord, fuktigt, fett, inte kompakt, inslag av enstaka tegelkross. Fyllning kring sten. Grundsten in situ?
14. Gul lera med lite kulturjord, avröjt eller golv. Rest av lergolv eller utjämning.
15. Grå kulturjord, fett, fuktigt, finkornigt, inslag av bearbetat läder. Något luckrare än lager (13).
16. Omrörd kulturjord, enstaka större tegelkross, fläckar med lera.
17. Lera med träkolsprickar, mestadels gul. Golv? Satt sig mot söder.
18. Brun, lite grusig kulturjord med tegelkross. Fyllning för stolpe eller sten.
19. Mörkt grå kulturjord, fett, fuktigt, finkornigt, lite småsten. Utjämning?
20. Mörkt grå kulturjord, fett, fuktigt, finkornigt, inte lika kompakt som lager (19), inslag av träfibrer. Utjämning?
21. Mörkt brungrå kulturjord, fett, fuktigt, finkornigt, inslag av brända lerbitar. Utjämning?
22. Mörkt grå kulturjord, fett, fuktigt, finkornigt, inte särskilt kompakt, inslag av djurben och träfibrer. Utjämning?
23. Grå homogen kulturjord, fett, fuktigt, finkornigt, endast observerat liten del av lagret. Resten är lagret begravt av rasmassor, Sörja i botten. Utjämning?

Bilaga 2a. Plan över schakten på Klostergatan (61000-460). Sektioner markerade. © Lantmäteriet

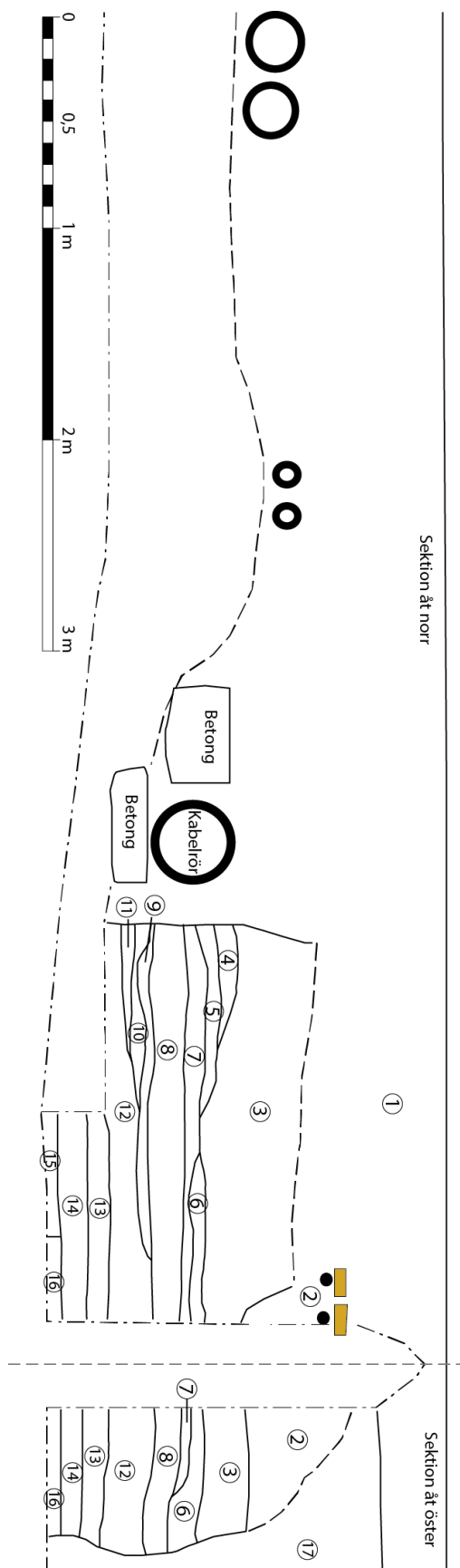
Bilaga 2b. Sektion 1 i schaktet på Klostergatan. För referens se bilaga 2a.

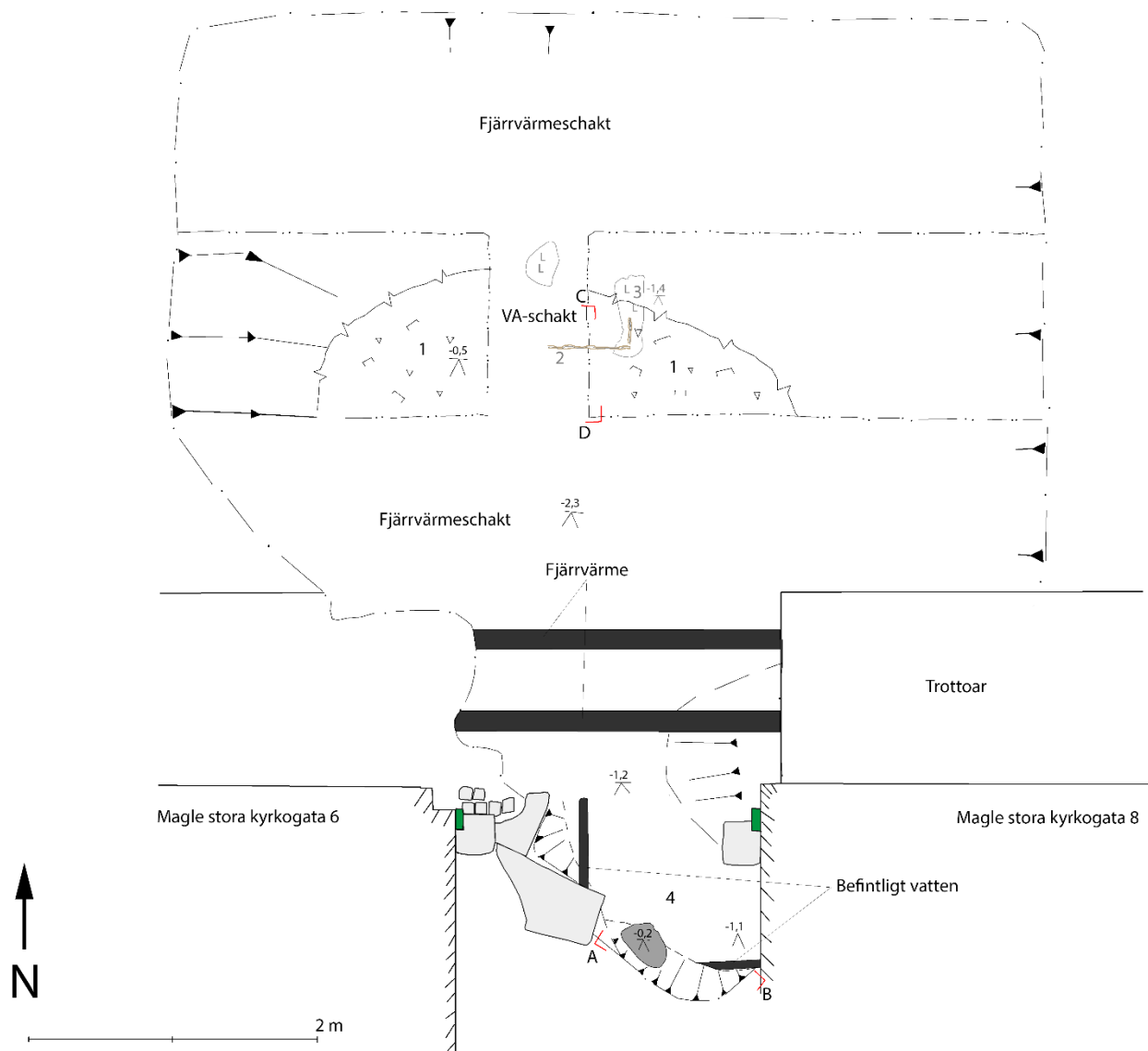
1. Makadam.
2. Grus.
3. Omrörd kulturjord med mycket tegelkross.
4. Grå kulturjord, finkornigt, fett, torrt, kompakt, med lite rött tegelkross. Utjämning.
5. Lager med mjukt krossad kalkbruk.
6. Mörkt grå kulturjord, fett, fuktigt, torrt. Utjämning.
7. Ljust grå kulturjord, finkornigt, lite fett, kompakt, med mycket tegelkross, träkolsfläckar, kalkbruksbitar. Påminner lite om lager 5. Utjämning.
8. Grå kulturjord, fett, finkornigt, lite fuktigt, med mycket träkolsprickar, lite kompakt. Utjämning.
9. Ljust gråbrun kulturjord, fett, finkornigt, fuktigt, lite kompakt, med lite träkol. Utjämning.
10. Lager med mycket rött tegelkross, kalkbruk och lite kulturjord, luckert. Raseringsmaterial.
11. Grå kulturjord, fett, fuktigt, finkornigt.
12. Grå kulturjord, fett, finkornigt, fuktigt, med lite tegelkross, småsten. Fyllning?
13. Melerat lager, mycket gul lera, blandat med kulturjord, lite kolprickar, lite tegelkross. Utjämning.
14. Mestadels gul och blå lera. Utjämning (för golv?).
15. Mörkt gråbrun kulturjord, fett, finkornigt, fuktigt, saknar i stort sett komponenter. Utjämning?
16. 16 Liggande plankor.
17. Tunt lager med lera med tegelbitar.
18. Tjockt lager grus under lera,
19. Gråbrun, finkornig, fet, fuktig, kulturjord. Enstaka tegelkross. Utjämning.
20. Grå omrörd kulturjord, fet, finkornig, fuktig. Fyllning.

Bilaga 2c. Sektion 2 i schaktet på Klostergatan. För referens se bilaga 2a.

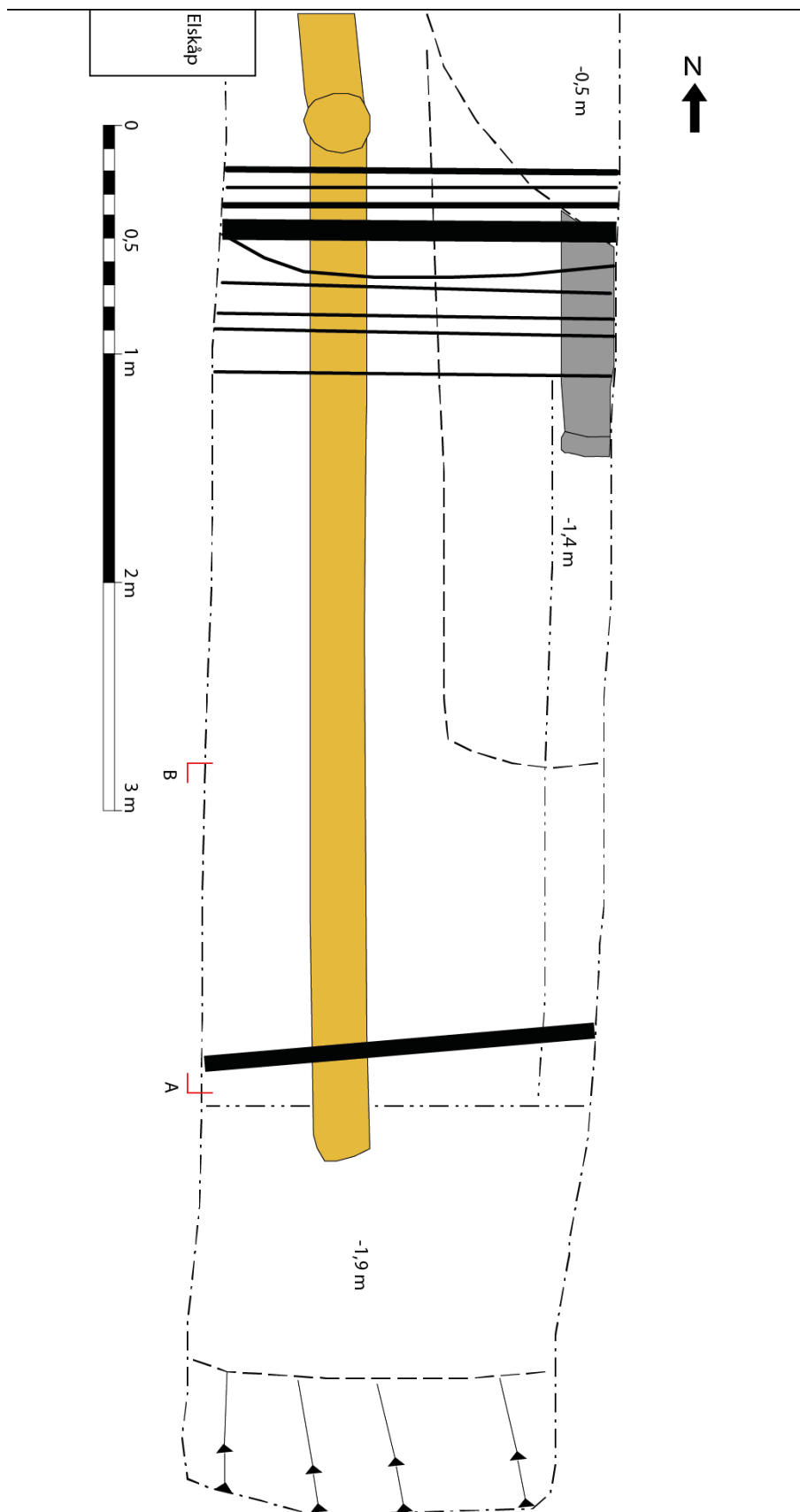
1. Stenkross, grus. Schaktets övre del är släntad. Omöjligt att rensa utan att det faller på underliggande lager.
2. Äldre kulturjord blandat med tegelkross, rött och gult, småsten. Fyllning kring rör (vatten) och ovanliggande kabel, svårrensat.
3. Brun kulturjord, finkornigt till mellankornigt, med mycket rött tegelkross, en del knytnävstora stenar, kalkbrukskross. Utjämning med raseringsmaterial.
4. Brun finkornig kulturjord, magert, finkornigt, torrt, med lite rött tegelkross, enstaka småsten, lite kompakt. Utjämning.
5. Melerat lager, gul lera och värmepåverkad lera, men en lins av träkol i mitten. Utjämning eller rest av lergolv.
6. Melerat lager, från gult till ljust grått, lite sandig jord, torr, mager, ej kompakt, blandad med träkolsprickar, lite rött tegelkross, enstaka kalkprickar. Utjämning.
7. Svart/mörkt grå jord, finkornig, torrt, magert. Stort inslag av träkol. Möjligen ett brandlager.
8. Tjockt lager med gulbrunlera, torrt, finkornigt, kompakt, inslag av rött tegelkross (taktegel), tendens till skiktning eller olika slags lera, något partier brunaktigt annat mer mot blått.
9. Mörkt grått till svart kulturjord, finkornigt, torrt, något kompakt. Kolhaltigt innehåll, enstaka småsten, kalkbitar. Utjämning.
10. Melerat lager, grågul lera med kulturjord blandat. Något fuktigt, fett, något luckert. Utjämning.
11. Brun kultuerjord, finkornig, fett, lite fuktigt. Med lite småbitar av tegelkross. Utjämning, något lucker.
12. Mestadels mörkt grå kulturjord, horisontella skikt av lite olika material, vissa partier luckra, tyder på mindre utkast för utjämning. Lagret är mest finkornigt, fett, något fuktig, mott botten ligger ett tunt lager med mörkare jord, mot öster ligger ett tunt lager krossat kalkbruk.
13. Brungrå kulturjord, finkornig, något fuktig och fet, homogen, något kompakt. Utjämning.
14. Något mörkare än 13, förhållandevis homogen, något kompakt. Utjämning.
15. Mörk kulturjord, fet, fuktig, lite lucker, med mycket träkol, tegelkorss.
16. Ljust grått, huvudsakligen krossat kalkbruk och lite rött tegelkross. Byggnadslager? Spår av uppförandet av mur i närheten?
17. Grus.

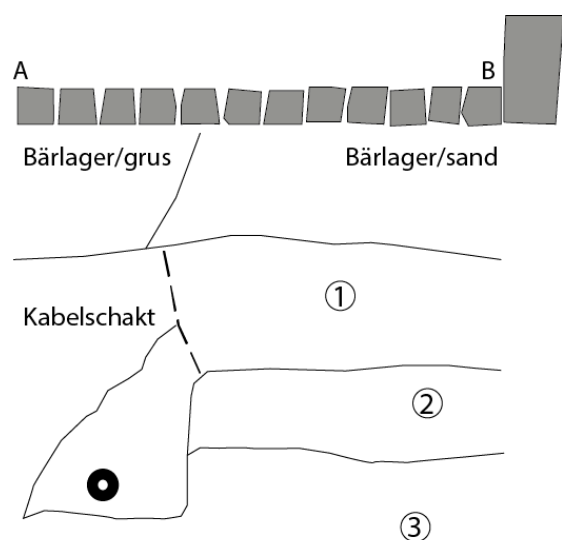

Bilaga 3. Planritning över schaktet på Magle Stora Kyrkogata (61000-501). För referens se figur 6.

1. Hårt packad mörkbrun lerig silt med inslag av röda tegelfragment och kalkbruk. Litet inslag av djurben. Cirka 0,080 meter tjockt. Tolkat som gångyta med inblandning av rivningsmaterial.
2. Trä, sannolikt fragment av två brädor som ingått i en träram. 3
3. Lerig sandig silt med inslag av fragment från vingtegel, munblåst planglas och munblåst buteljglas.
4. Mörkbrun svartgrå lerig silt med inslag av rött tegel och djurben. Även inslag av gult tegel. Det blandade innehållet samt de befintliga ledningarna talar för att det rör sig om återfyllning i ett äldre ledningsschakt.

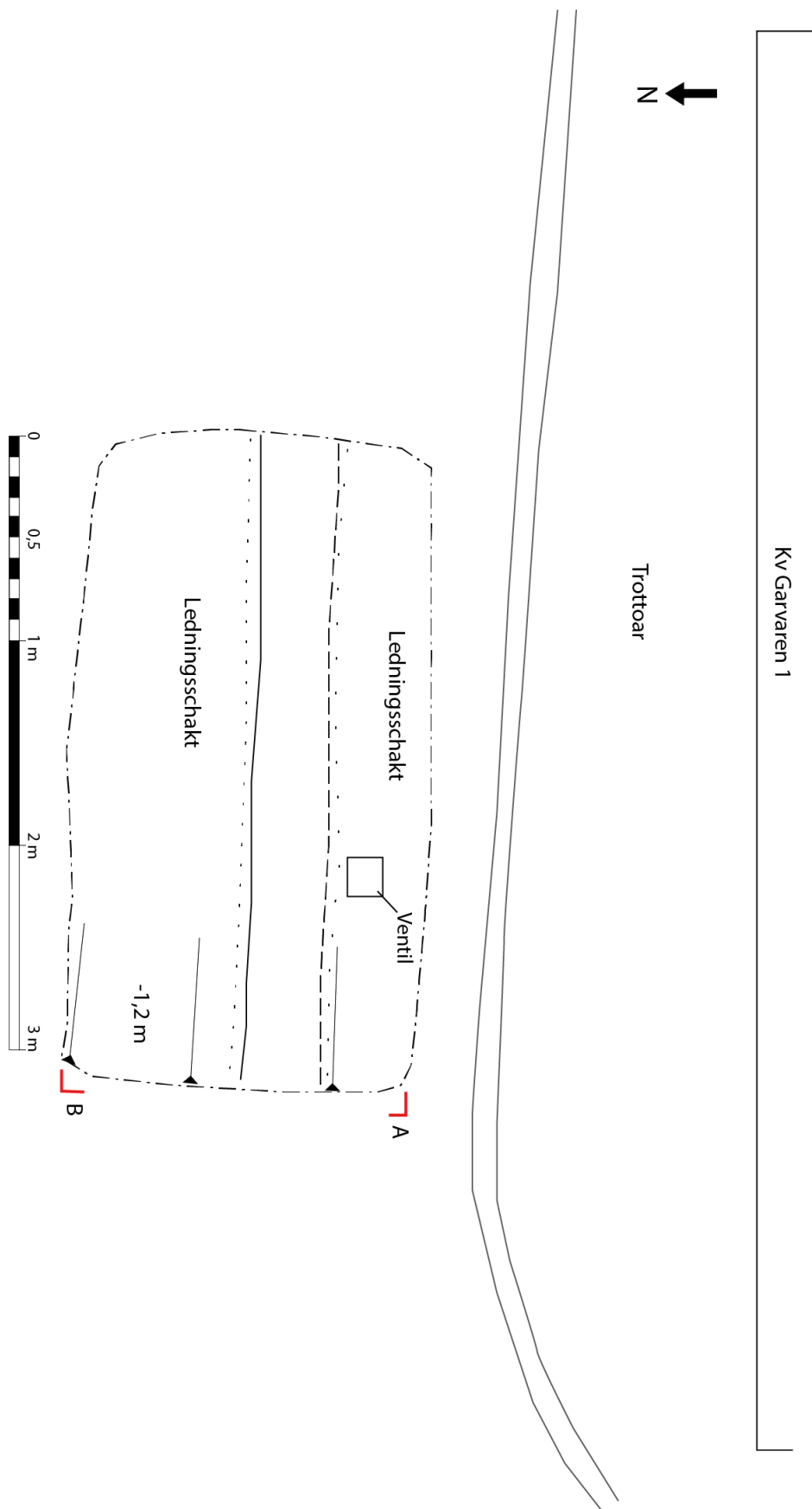

Bilaga 4a. Planritning över schaktet på Tullgatan (61000-507). För referens se figur 7.

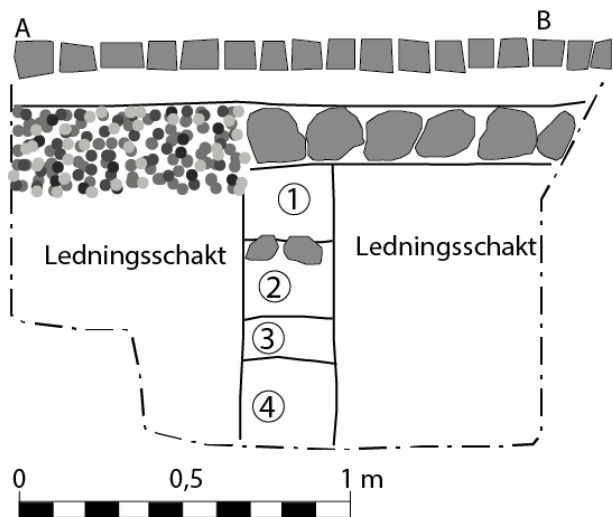

Bilaga 4b. Sektion i schaktet på Tullgatan, sett åt väster. För referens se bilaga 4a.

1. Gyttyig svartgrå lera. Inslag av blålera och tegel.
2. Kompakt blågrå lera med inslag av ben.
3. Kompakt siltig blågrå lera. Fynd av yngre rödgods(fat).

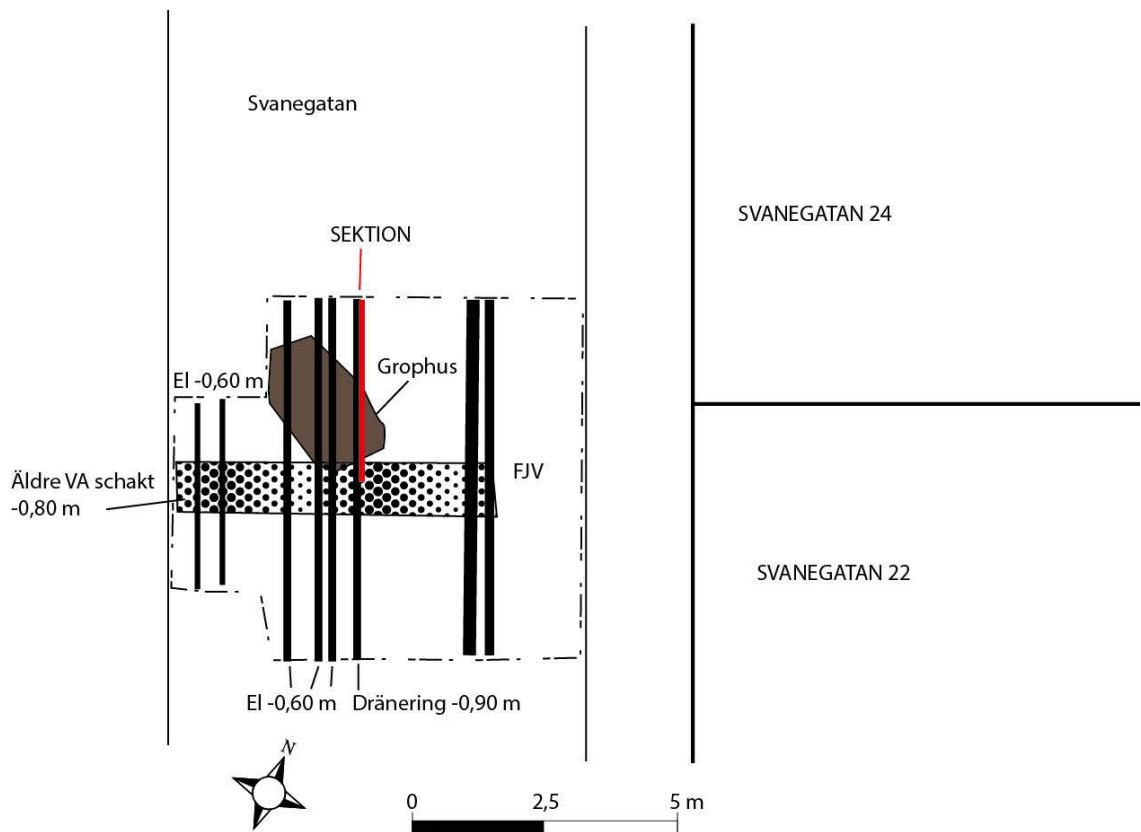

Bilaga 5a. Planritning över schaktet på Magle Lilla Kyrkogata (61000-513). För referens se figur 8.

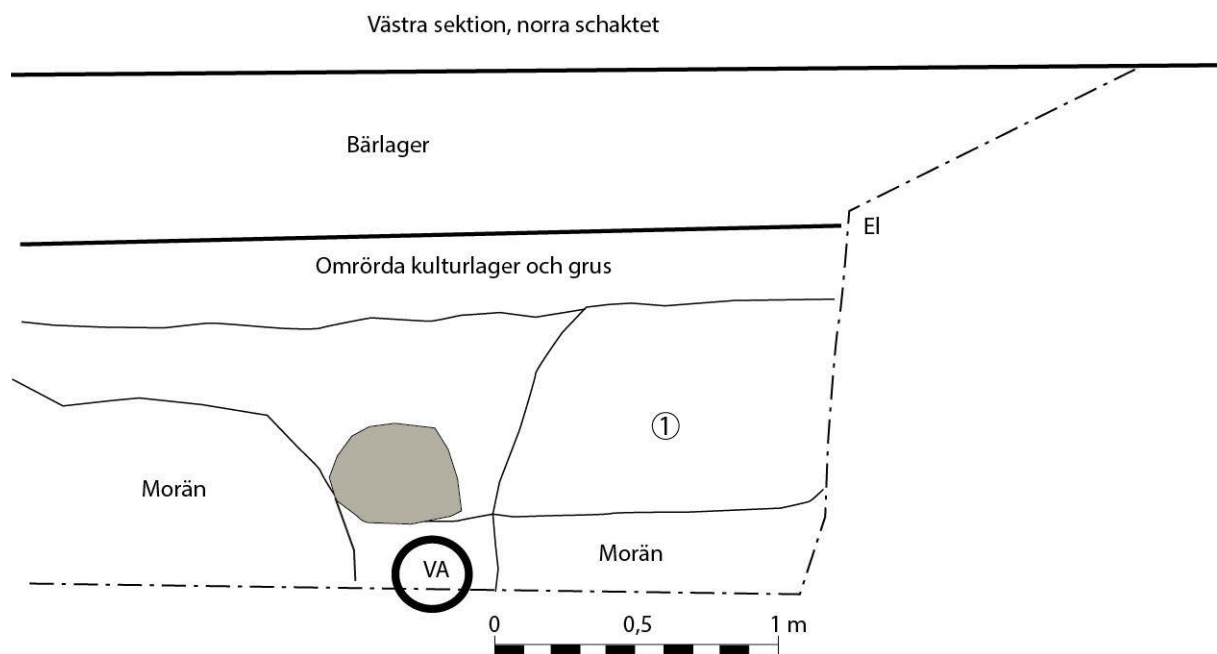
Bilaga 5b. Sektion i schaktet på Magle Lilla Kyrkogata. För referens se bilaga 5a.

1. Sotig smetig svartgrå silt. Inslag av tegel.
2. Brungrå siltig lera med inslag av tegel.
3. Brungrå lerig silt med inslag av gulgrå morän.
4. Brungrå lera med inslag av kolprickar.

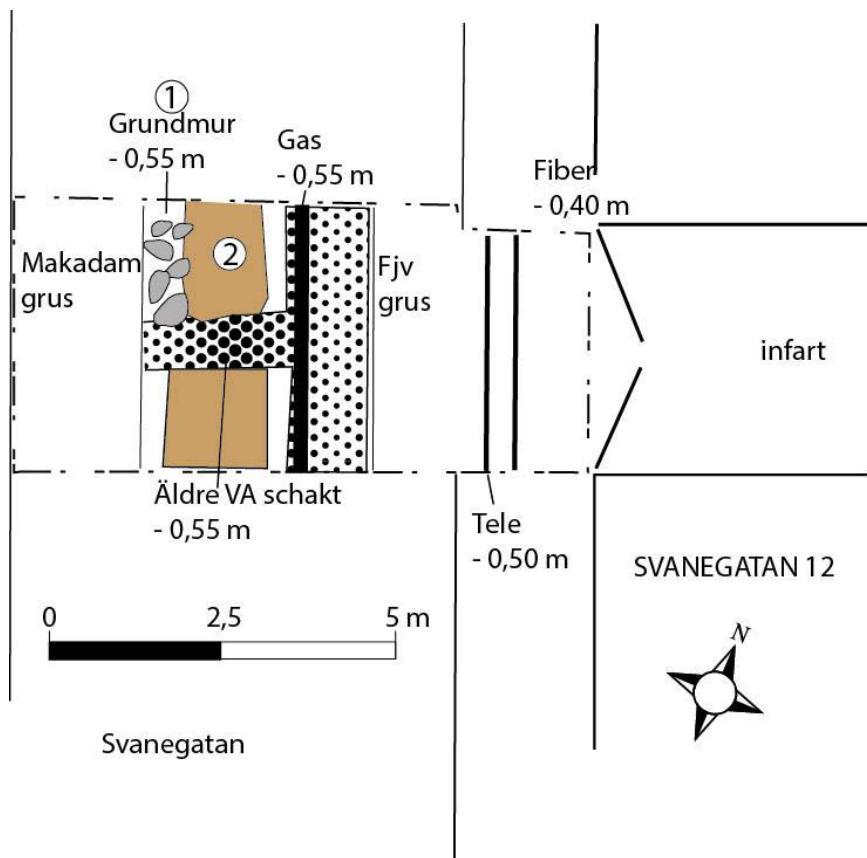
5.

Bilaga 6a. Planritning över nora schaktet på Svanegatan (61000-523). För referens se figur 9.

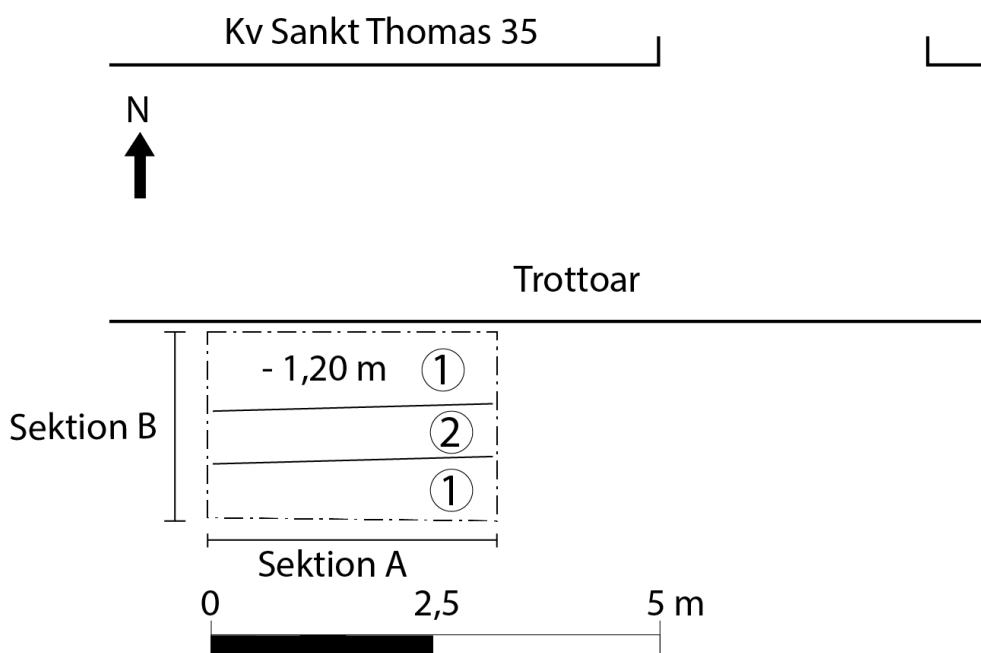

Bilaga 6b. Sektion i norra schaktet på Svanegatan. För referens se bilaga 6a.

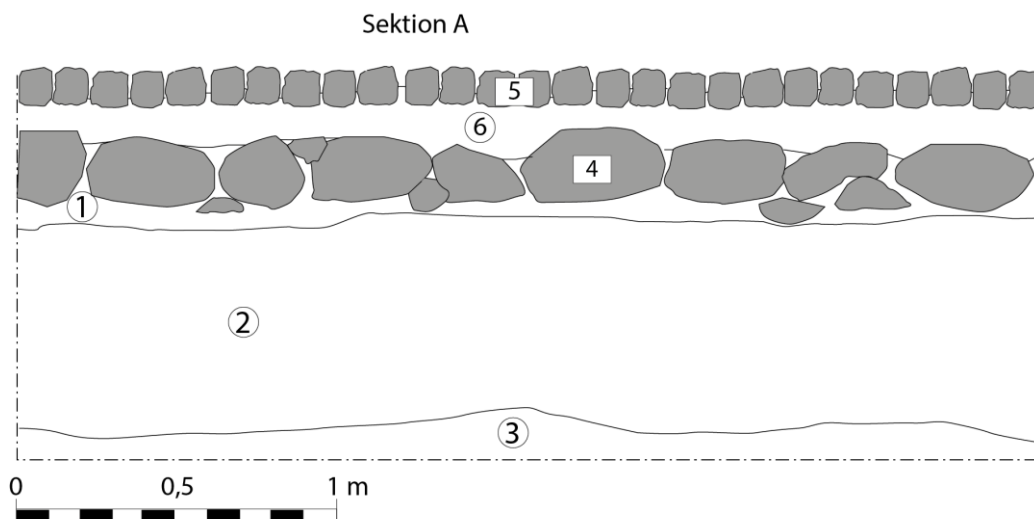
1. Brunsvart något fet finkornig lera. Något kompakt och torr, fläckvisa med träkol. Inslag av djurben, slagg och svartgods. Fyllning i grophus.

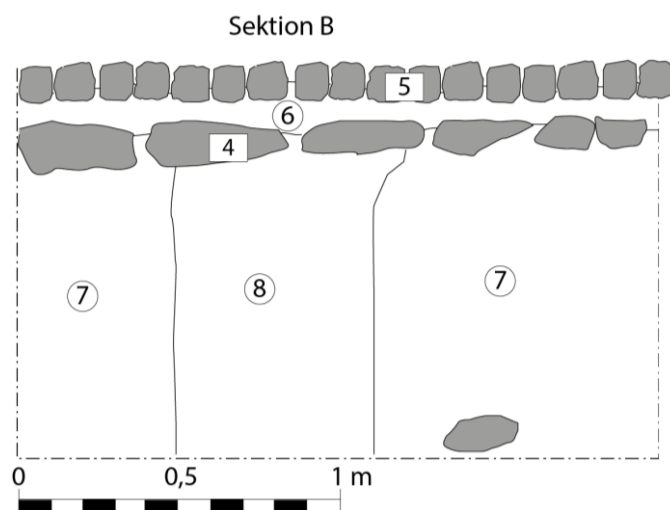
Bilaga 6c. Planritning över södra schaktet på Svanegatan (61000-523). För referens se figur 9.

Bilaga 7a. Planritning över schaktet på Agardhsgatan (61000-528). För referens se figur 10.

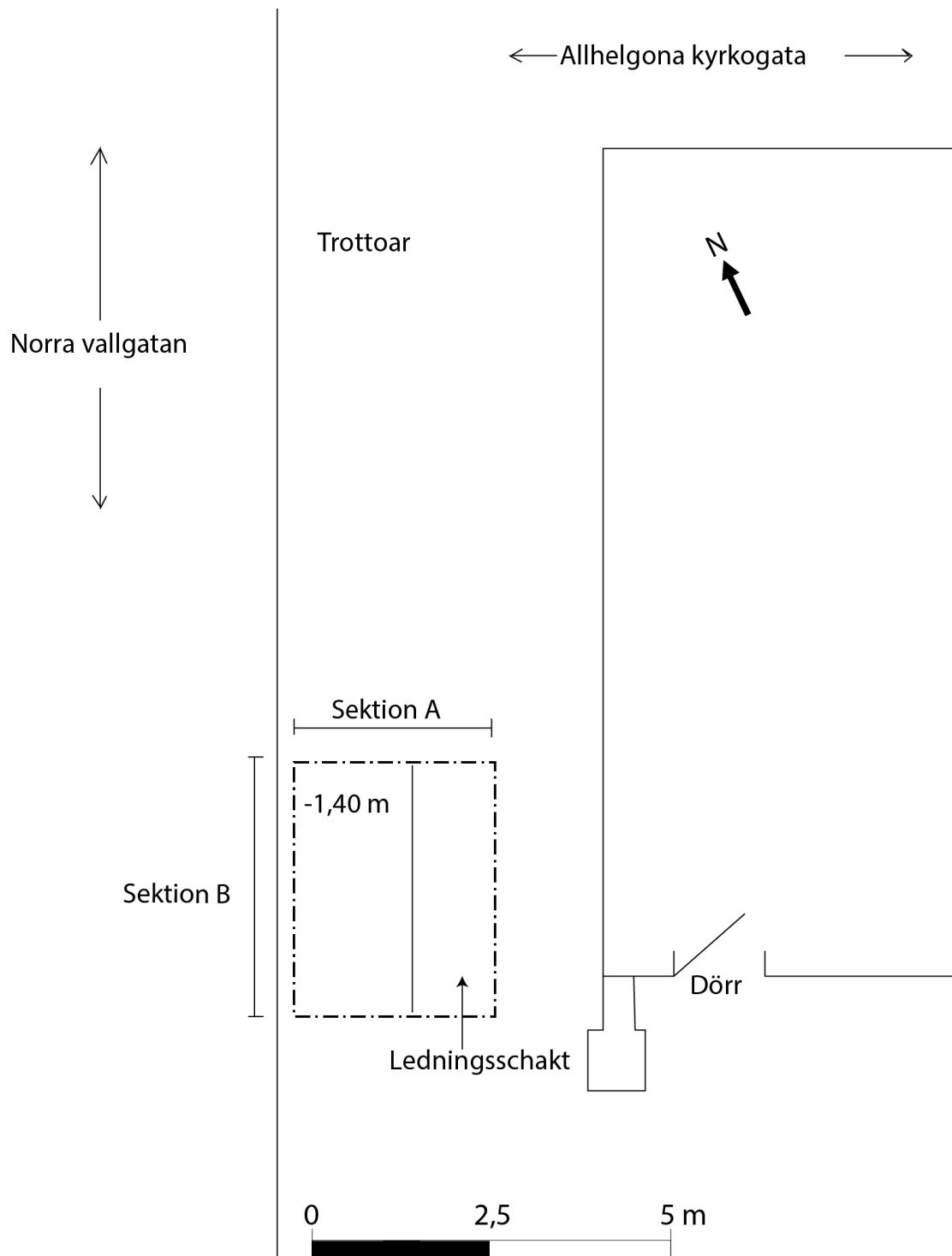
Bilaga 7b. Sektion A i schaktet på Agardhsgatan. För referens se bilaga 7a. Kontextbeskrivning nedan.

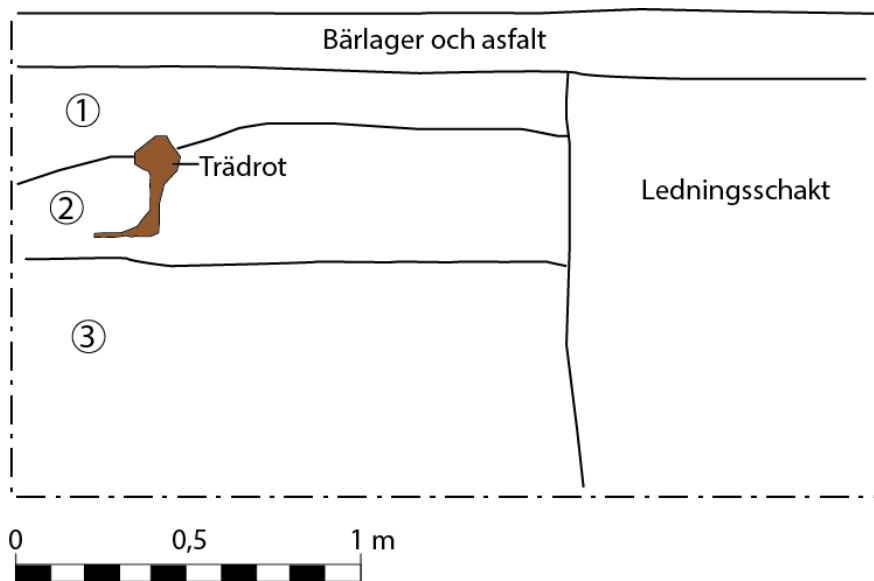
Bilaga 7c. Sektion B i schaktet på Agardhsgatan. För referens se bilaga 7a. Kontextbeskrivning nedan.

Kontextbeskrivning till bilaga 7a–c:

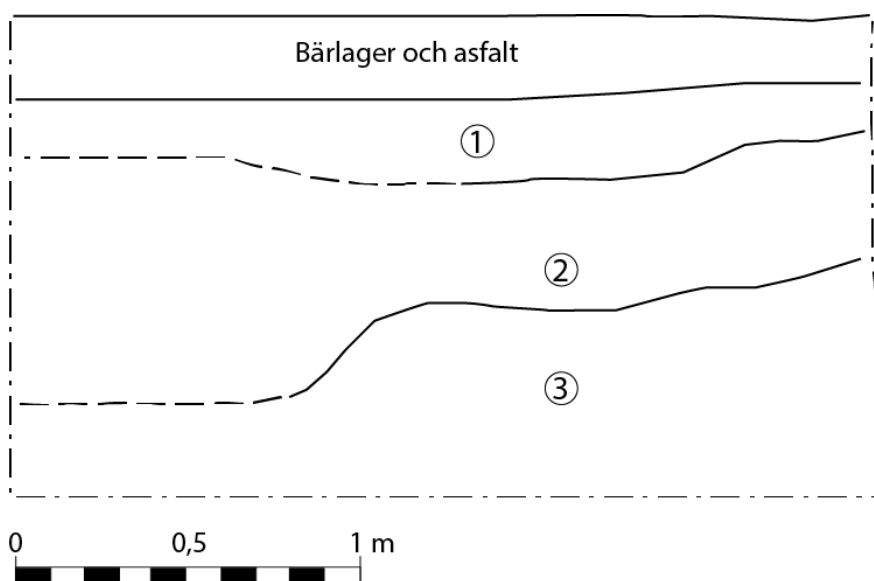
1. Gulsvart melerad lera, kulturejord. Innehåller träkol, tegelkross. Bärlager.
2. Brungrå lerig humus. Fragment av tegel, ben och träkol. Odlingslager.
3. Gul moränlera.
4. Äldre stenläggning.
5. Kullersten i dagens marknivå.
6. Bärlager/sand.
7. Brungrå kompakt humös lera. Innehåller tegel och träkolsfragment.
8. Omrörda massor. Nedgrävning för vattenledning.

Bilaga 8a. Planritning över schaktet på Norra Vallgatan (61000-529). För referens se figur 11.

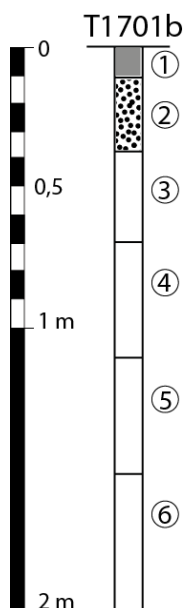
Bilaga 8b. Sektion A i schaktet på Norra Vallgatan. För referens se figur 8a.

Bilaga 8c. Sektion B i schaktet på Norra Vallgatan. För referens se figur 8a.

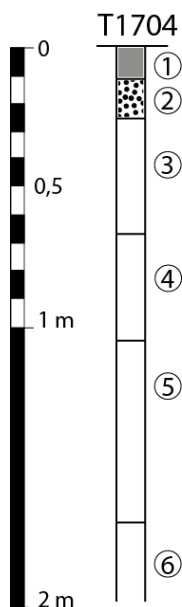
Kontextbeskrivning till bilaga 8b-c:

1. Gråsvart kompakt sandig lera. Innehåller tegel fragment, träkol, småsten, organiskt material.
2. Brungrå humös lera, kompakt. Enstaka träkolsfragment.
3. Grå moränlera.

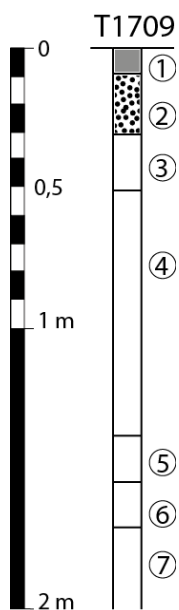
Bilaga 9a. Borrprov T1701b från Hjortgatan m fl (61000-530). För referens se figur 13.

1. Gatsten.
2. Grus, bärlager.
3. Svartbrun lera, relativt kompakt med inslag av sot, träkol, glas, tegelkross och småsten. Möjligen uppfyllt material.
4. Som 3, utan glas och småsten.
5. Högst upp låg trä, del av risbädd. Under låg brun mjuk lera, finkornig och fuktig med enstaka tegelkross.
6. Moränlera.

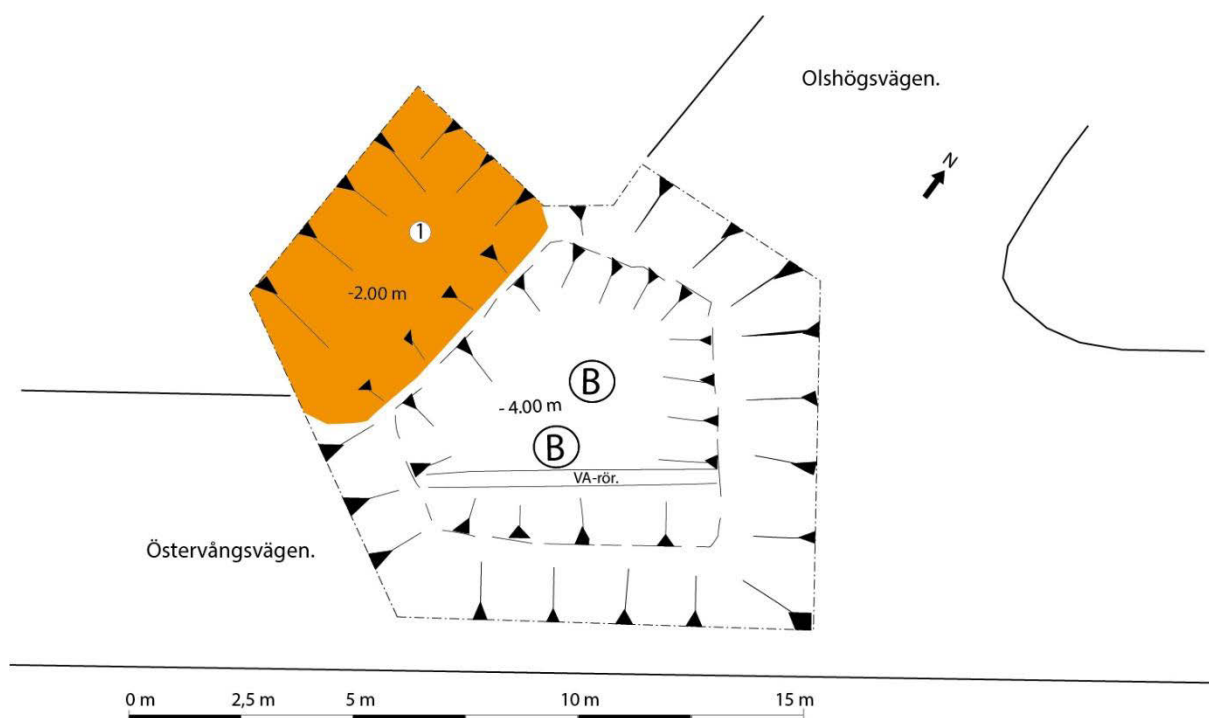
Bilaga 9b. Borrprov T17004 från Hjortgatan m fl (61000-530). För referens se figur 13.

1. Gatsten.
2. Grus, bärlager.
3. Brungrå, kompakt, torr och grovkornig lera. Inslag av tegel, kalk och träkol.
4. Liknar 3, men med gula lerfläckar och mindre tegel.
5. Liknar 3, men med mer kalkprickar.
6. Moränlera.

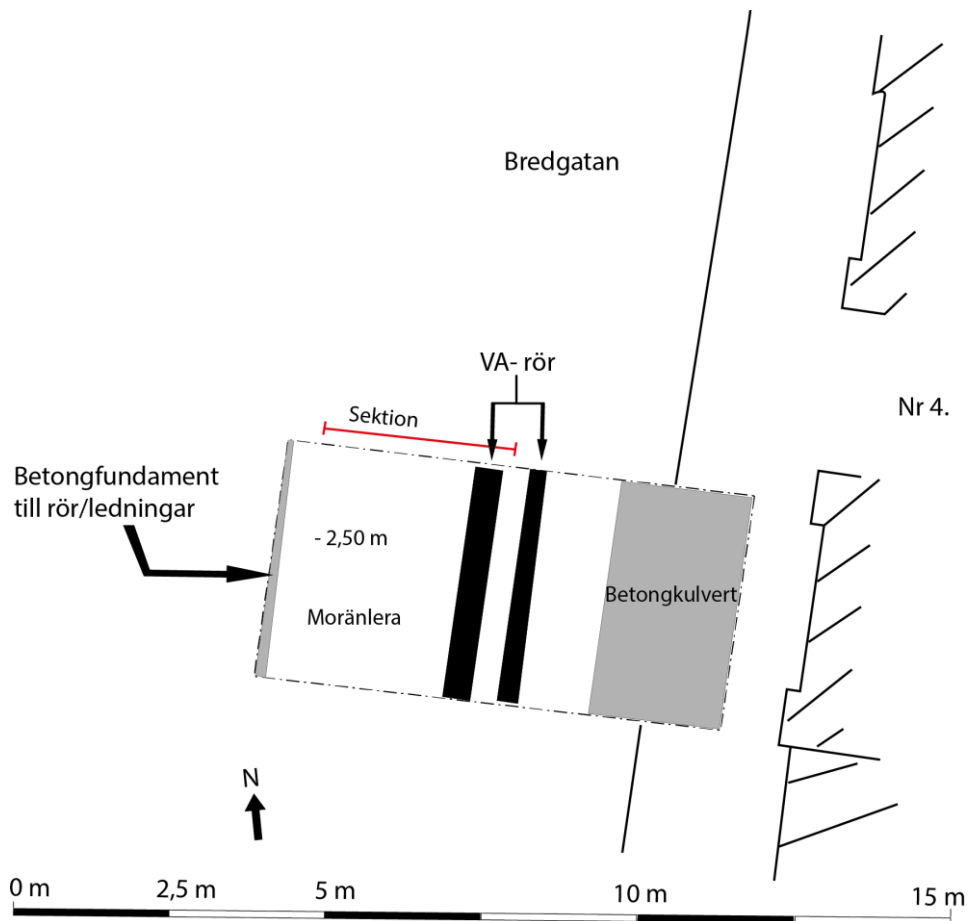

Bilaga 9c. Borrprov T1709 från Hjortgatan m fl (61000-530). För referens se figur 12.

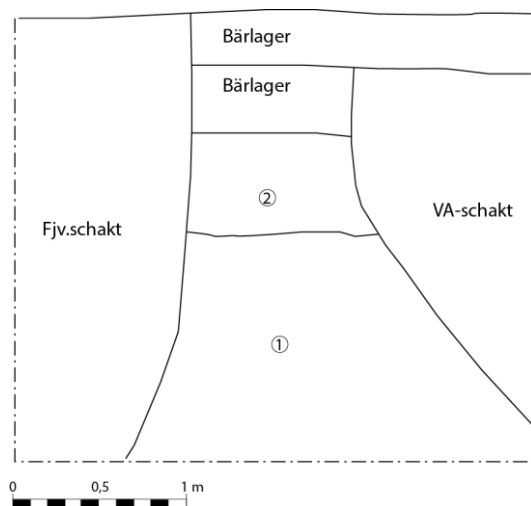
1. Gatsten.
2. Grus, bärlager.
3. Brunrå grovkornig lera med inslag av tegel, träfibrer, träkol, kalkbruk. Raseringslager?
4. Grå grovkornig lera. Inslag av tegel, kalk, enstaka träkol. Möjligen äldre markhorisont.
5. Som 4, men med mer kalkinslag.
6. Brunt, något kompakt och torrt gödsligt lager.
7. Moränlera.

Bilaga 10. Planritning över schaktet på Östervångsvägen (61000-585). För referens se figur 15.

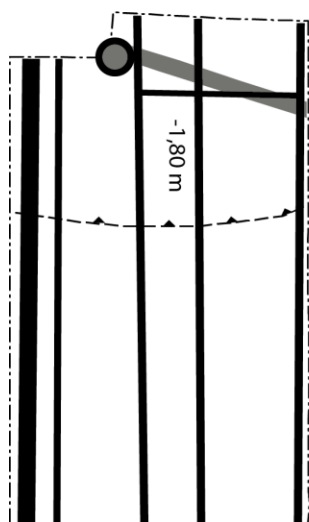

Bilaga 11a. Planritning över schaktet på Bredgatan (61000-589). För referens se figur 16.

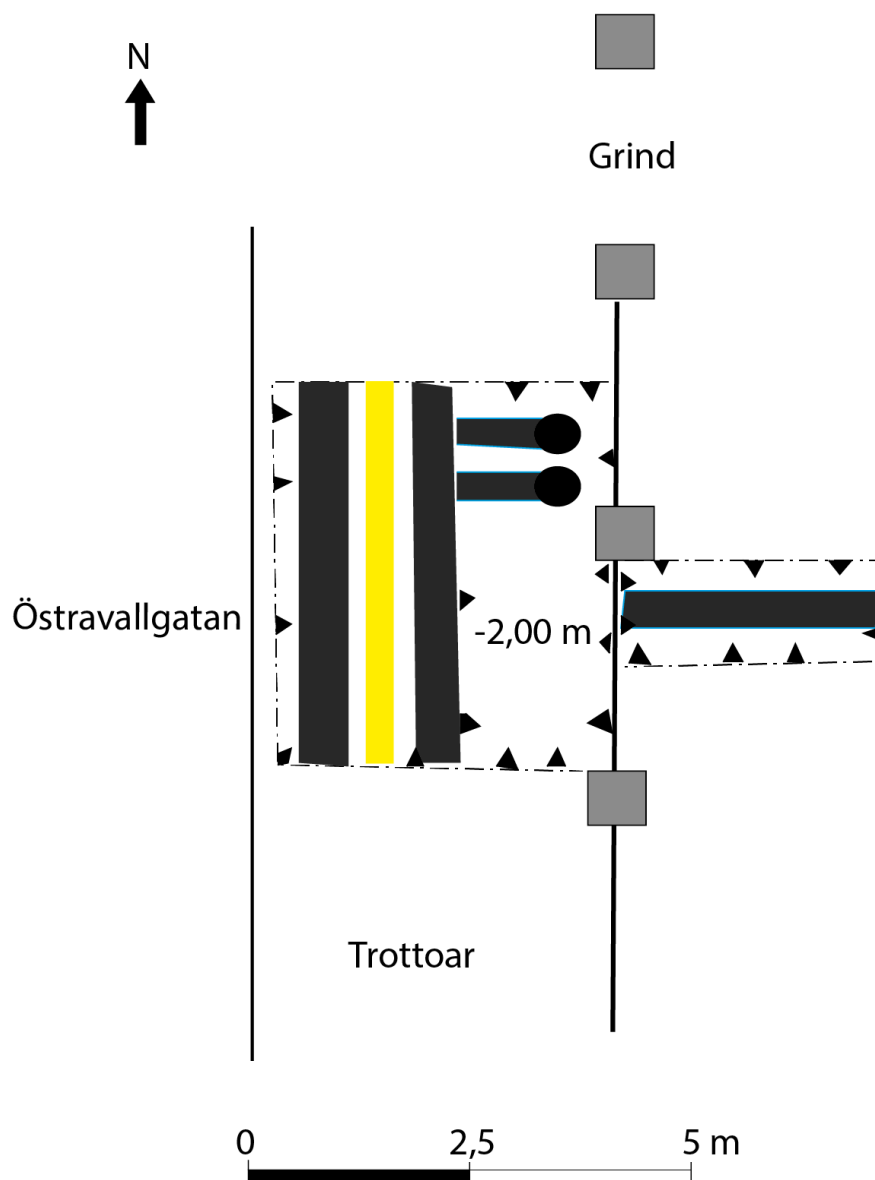
Bilaga 11b. Sektion i schaktet i Bredgatan. För referens se bilaga 10a.

1. Beige moränlera.
2. Mörkbrun kompakt, något fuktig, finkornig, siltig lera med organiskt material. Möjligen nedbruten gödsel. Tolkas som äldre markhorisont.

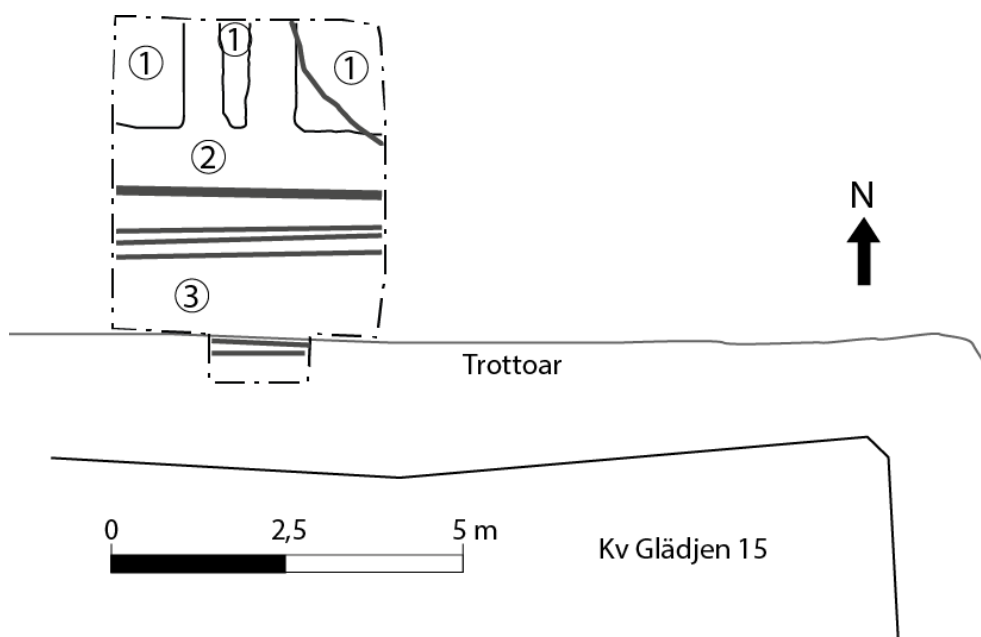

Kv Grymmalaren 27

Bilaga 12. Planritning över schaktet på Lilla Södergatan (61000-593). För referens se figur 17.

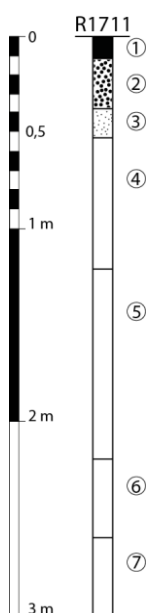

Bilaga 13. Planritning över schaktet på Östra Vallgatan (61000-608). För referens se figur 18.

Bilaga 14. Planritning över schaktet på Sankt Petri Kyrkogata (61000-616). För referens se figur 19.

1. Grå moränlera.
2. Omrörda kulturjord i fyllning till VA-schakt.
3. Omrörd kulturjord ner till cirka -0,50 meter.

Bilaga 15. Borrprov R1711 från Östra Vallgatan (61000-617). För referens se figur 21.

1. Asfalt.
2. Grus med matjordsinslag. Innehåller tegelkross och träkol. Bärlager.
3. Brunt grus, poröst.
4. Brun fet lera med inslag av grus, träkol, tegelkross(rött), kalk. Möjligen fyllning i vallgrav.
5. Gråbrun fet lera. Inslag av träkolsbitar, tegel(rött). Vallgravsfyllning.
6. Omrörda kulturlager blandat med morän, omgrävning av vallgraven.
7. Blå fet moränlera.

Fyndlista

Fyndnr	Fyndkontext	Material	Sakord	Formtyp	Del	Antal	Vikt (g)
1	8	Keramik	Kakel			63	2150

Bilaga 16. Fynd: KM 95401:1. Från ärende Klostergatan (61000-460).

Fyndnr	Fyndkontext	Material	Sakord	Formtyp	Del	Antal	Vikt (g)
1	5	Keramik	Kärl	Yngre rödgoods, odefinierat	Fat, Brätte	1	5

Bilaga 17. Fynd KM 95272:1. Från ärende Tullgatan (61000-507).

Fyndnr	Fyndkontext	Material	Sakord	Formtyp	Del	Ytbehandling	Antal	Vikt (g)
1	1	Keramik	Kärl	Svartgoods, Östersjö	Mynning	Dekorerad	1	10
1	1	Keramik	Kärl	Svartgoods, Östersjö	Buk	Dekorerad	1	18
1	1	Keramik	Kärl	Svartgoods, Östersjö	Buk		2	14
1	1	Slagg	Kopparhaltig				12	62
1	1	Slagg	Sintrad lera/sand				3	66

Bilaga 18. Fynd: KM 97969:1. Från ärende Svanegatan (61000-523).

2020

- 2020:1 Kv Kulturen 18, fornlämning Lund 73:1, Lund stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2019. Linnea Lidh.
- 2020:2 Kv Kråkelyckan 3, fornlämning Lund 73:1, Lund stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2019. Linnea Lidh.
- 2020:3 Kv Sankt Laurentius 1, RAÄ Lund 73:1, Lämningsnummer L1988:5459, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019. Linda Billström.
- 2020:4 Dalby S:4. Fornlämning RAÄ Dalby 40:1/Lämningsnr L1988:815, Dalby, Dalby socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019. Linda Billström.
- 2020:5 Änggatan, Lilla Råby, Fornlämning Lund 175:1/Lämningsnr L1988:5060, Lunds socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning genom schaktningsövervakning 2018. Mattias Karlsson.
- 2020:6 Gylleholm 14, Lilla Råby, RAÄ Lund 175:1, L1988:5060, Lunds stad och kommun, Skåne län. Avgränsande arkeologisk förundersökning 2019. Linda Billström.
- 2020:7 Stora Råby 34:39-45, Stora Råby, RAÄ Stora Råby 10:1, L1988:6568, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2014. Aja Guldåker.
- 2020:8 Utmarken 1, Östra Torn, Fornlämning RAÄ Lund 159:1/Lämningsnr L1988:5622, Lunds socken Lunds kommun, Skåne län, Arkeologisk undersökning 2016–2017. Mattias Karlsson.
- 2020:9 Kv Kulturen 24, RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019. Adam Hultberg.
- 2020:10 Ängsö slottspark, RAÄ Ängsö 4:1/L2002:3812, Ängsö socken, Västerås kommun, Västmanlands län. Trädgårdsarkeologisk dokumentation 2019. Aja Guldåker.
- 2020:11 Döbeln 8, Krognoshuset, Lund, Lunds kommun. Antikvarisk medverkan 2019-2020. Carita Melchert.
- 2020:12 Kv Sankt Jakob 10, RAÄ Lund 73:1, L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2012-2014 och 2016. Linnea Lidh.
- 2020:13 Kv Sankt Peter 27, RAÄ Lund 73:1, L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2016. Linnea Lidh.
- 2020:14 Svensköps kyrka, Kullhult, Hörby kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2019. Carita Melchert, Victoria Hult.
- 2020:15 Södra Rörums kyrka, Södra Rörum, Hörby kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2019. Carita Melchert, Victoria Hult.
- 2020:16 Kv Banken 1, RAÄ Dalby 40:1/L1988:815, Dalby socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2016. Amanda Sjöbeck.
- 2020:17 Lund 73:1, RAÄ Lund 73:1 och Stora Råby 10:1, L1988:5459 och L1988:6568, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2016-2017. Linnea Lidh.
- 2020:18 Lund 73:1. Fornlämning RAÄ 73:1, lämningsnummer L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2014–2015. Linda Billström
- 2020:19 Kv Botanicum 15, RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2018. Krister Kám Tayanin.
- 2020:20 Kv Galten 12, 13, 14, 15 m fl, RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning Geoteknik 2019. Jan Kockum/Aja Guldåker.
- 2020:21 Fjärrvärmeledning mellan Lund och Dalby (Dalby S:4 m.fl.), RAÄ Stora Råby 28:1/L1988:6625 och Dalby 40:1/L1988:815, Stora Råby och Lunds socknar, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2016. Amanda Sjöbeck
- 2020:22 Kv Billegården 53, RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020. Adam Hultberg.
- 2020:23 Kv Kulturen 22, RAÄ Lund 73:1, L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020. Linnea Lidh.
- 2020:24 Lund 73:1, RAÄ Lund 73:1, L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Fjärrvärme mm i Lunds innerstad. Arkeologiska schaktningsövervakningar 2016–2017. Linnea Lidh.
- 2020:25 Kv Domkyrkan 1, 2, Sankt Laurentius 2, 3, Sankt Mikael 13, 14 och Svartbröder 3. Fornlämning RAÄ 73:1/L1988:5459, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne län, Arkeologiska schaktningsövervakningar 2017-2019. Amanda Sjöbeck

Tidigare nummer kan rekvireras från Kulturen, Kulturmiljöavdelningen
 Telefon: 046-350406
 E-post: arkeologi@kulturen.com

- 2020:26 Kv Kulturen 24 & Kv Tegnér 1, RAÄ 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologiska schaktningsövervakningar 2017 – 2019. Adam Hultberg.
- 2020:27 Kv Kryptan 10, RAÄ 93:1/ L1988:6337, Södra Sandby socken, Lunds kommun, Skåne län. Geoteknisk undersökning 2017. Amanda Sjöbeck.
- 2020:28 Kv Kryptan 10, RAÄ 93:1/ L1988:6337, Södra Sandby socken, Lunds kommun, Skåne län. Geoteknisk undersökning 2017. Amanda Sjöbeck.
- 2020:29 Kv Carl Holmberg 2, RAÄ 73:1 / L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne Län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020. Adam Hultberg.
- 2020:30 Kv Brunius 18, RAÄ 73:1 / L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne Län. Arkeologisk förundersökning 2014–2015. Niclas Kronroth.
- 2020:31 Stora Råby 34:38, RAÄ Stora Råby 10:1 / L1988:6568, Stora Råby socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020. Adam Hultberg.
- 2020:32 Lund 73:1, RAÄ Lund 73:1, L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. VA i Lunds innerstad. Arkeologiska schaktningsövervakningar 2016–2017. Linnea Lidh.